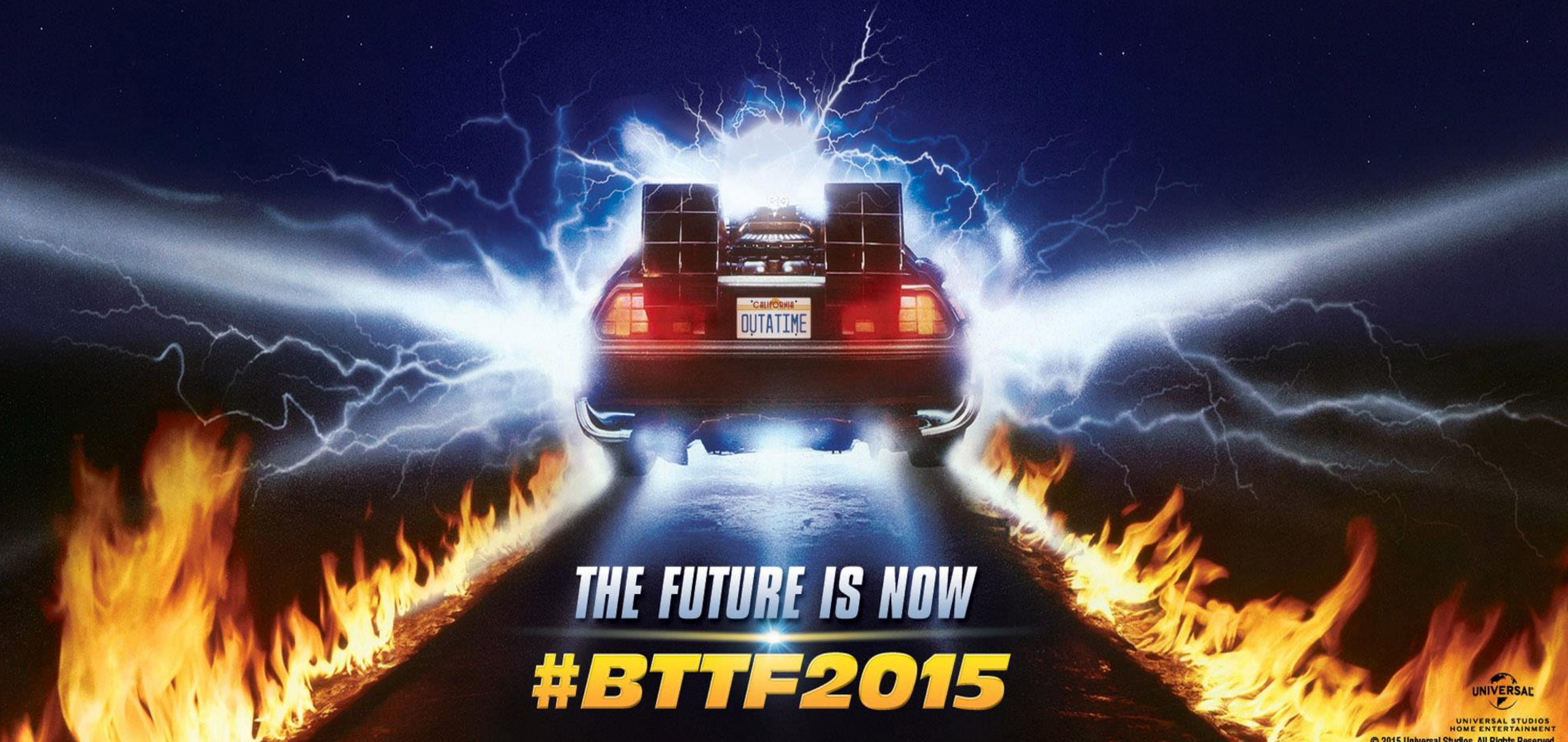

ÜNİTE V
20. YÜZYIL FELSEFESİ

20. YÜZYIL FELSEFESİNİN ÖNE ÇIKAN BAZI ÖZELLİKLERİ

-Yeni ana akımlar oluştu.

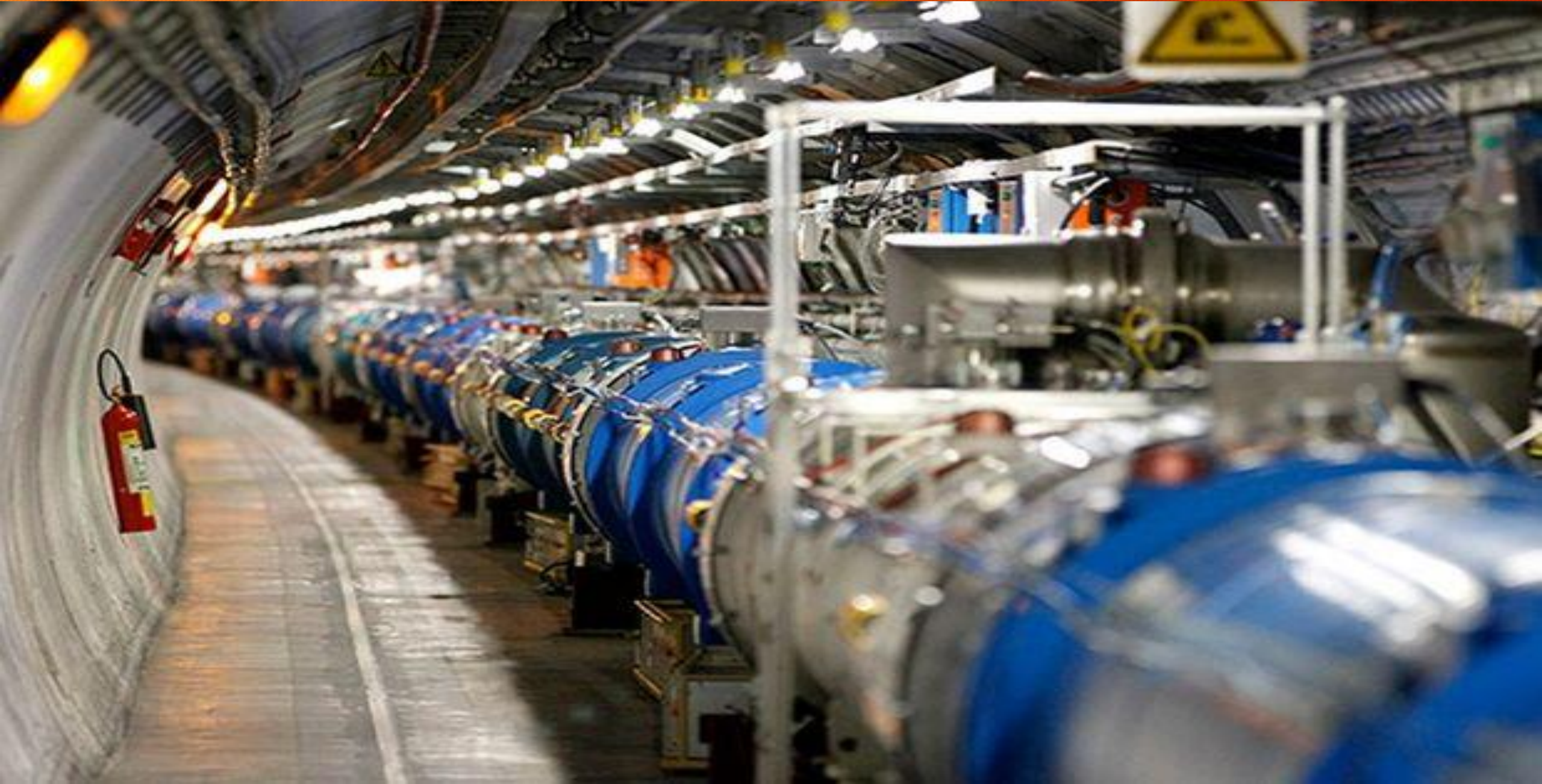
-Dilsel analizler yapıldı.

- Sembolik mantık çalışmaları yoğunlaştı.

Rules of Logic		
Identity Rules	$p \wedge \mathbf{1} \equiv p$	$p \vee \mathbf{1} \equiv \mathbf{1}$
Idempotent Rules	$p \wedge p \equiv p$	$p \vee p \equiv p$
Complement Rules	$p \wedge \bar{p} \equiv \mathbf{0}$	$p \vee \bar{p} \equiv \mathbf{1}$
Domination Rules	$p \wedge \mathbf{0} \equiv \mathbf{0}$	$p \vee \mathbf{0} \equiv p$
Commutative Rules	$p \wedge q \equiv q \wedge p$	$p \vee q \equiv q \vee p$
Associative Rules	$p \wedge (q \wedge r) \equiv (p \wedge q) \wedge r$	$p \vee (q \vee r) \equiv (p \vee q) \vee r$
De Morgan's Rules	$\overline{p \wedge q} \equiv \bar{p} \vee \bar{q}$	$\overline{p \vee q} \equiv \bar{p} \wedge \bar{q}$
Double Negation Rule	$\overline{(\bar{p})} \equiv p$	
Absorption Rules	$p \wedge (p \vee q) \equiv p$	$p \vee (p \wedge q) \equiv p$
Distributive Rules	$p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$	$p \vee (q \wedge r) \equiv (p \vee q) \wedge (p \vee r)$

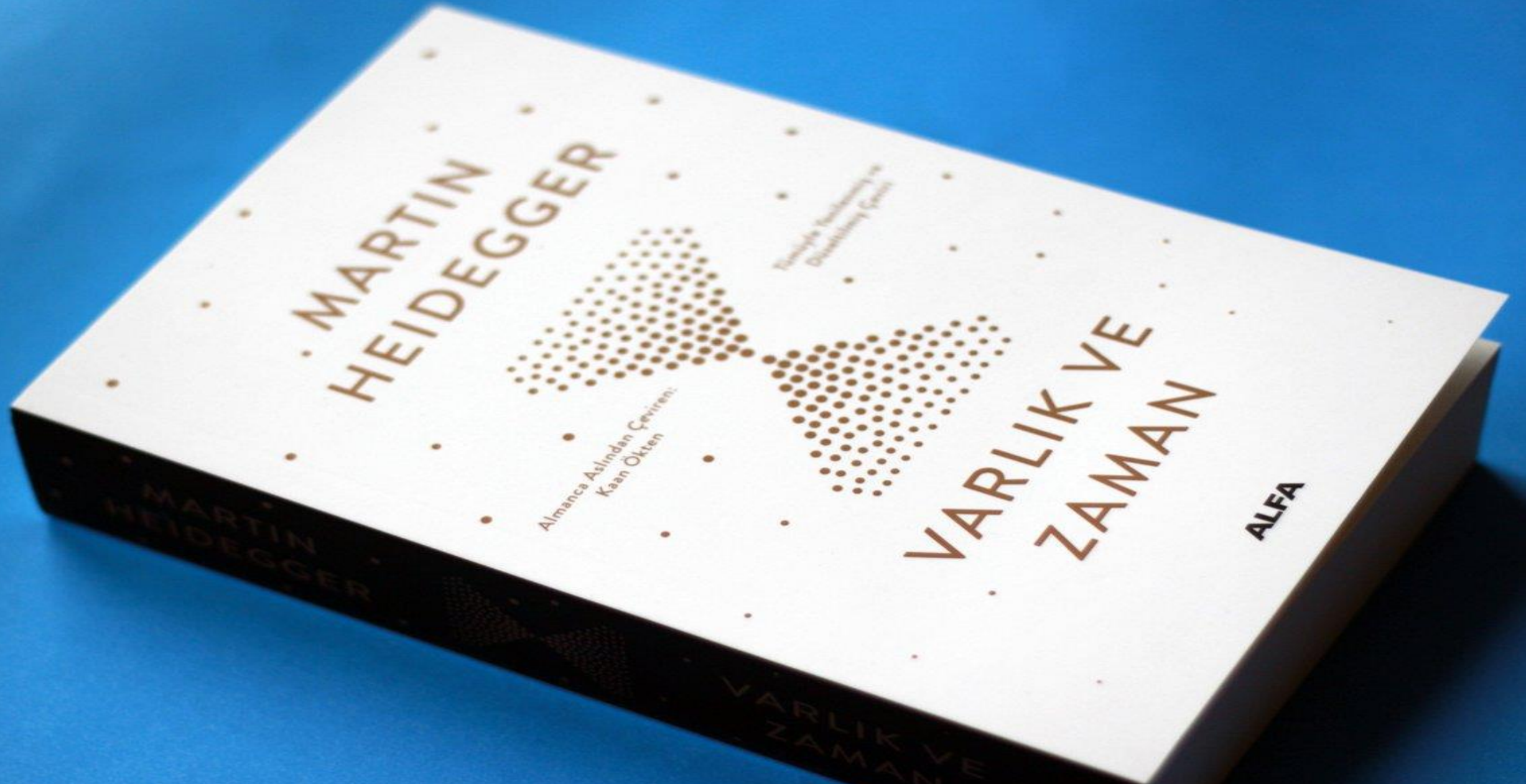
-Bilim felsefesi kuruldu.

CERN / Büyük Hadron Çarpıştırıcısı

-Felsefe tarihinin en fazla yayınıni çıkarıldı.

-Üniversiteler aracılığıyla dünyanın her yerinde felsefe yapılmaya başlandı.

Yale University

5 SineFilozofi Dergisi

Uluslararası Sinema ve Felsefe Sempozyumu

9-11 Aralık 2022

<https://www.sinefilozofi.com>
<https://www.sinemafelsefesi.org.tr>

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

Sinema

sineFILOZOFI

Sinema ve Felsefe
Enstitüsü

ANKARA BİLİM
ÜNİVERSİTESİ

CONGRESIUM

9-10 Mayıs
2022

"Gelin,
felsefe yapalım"

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ FELSEFE BÖLÜMÜ

"Lisansüstü Felsefe Kongresi"

Uluyazı Kampüsü Hukuk
Fakültesi Konferans
Salonu

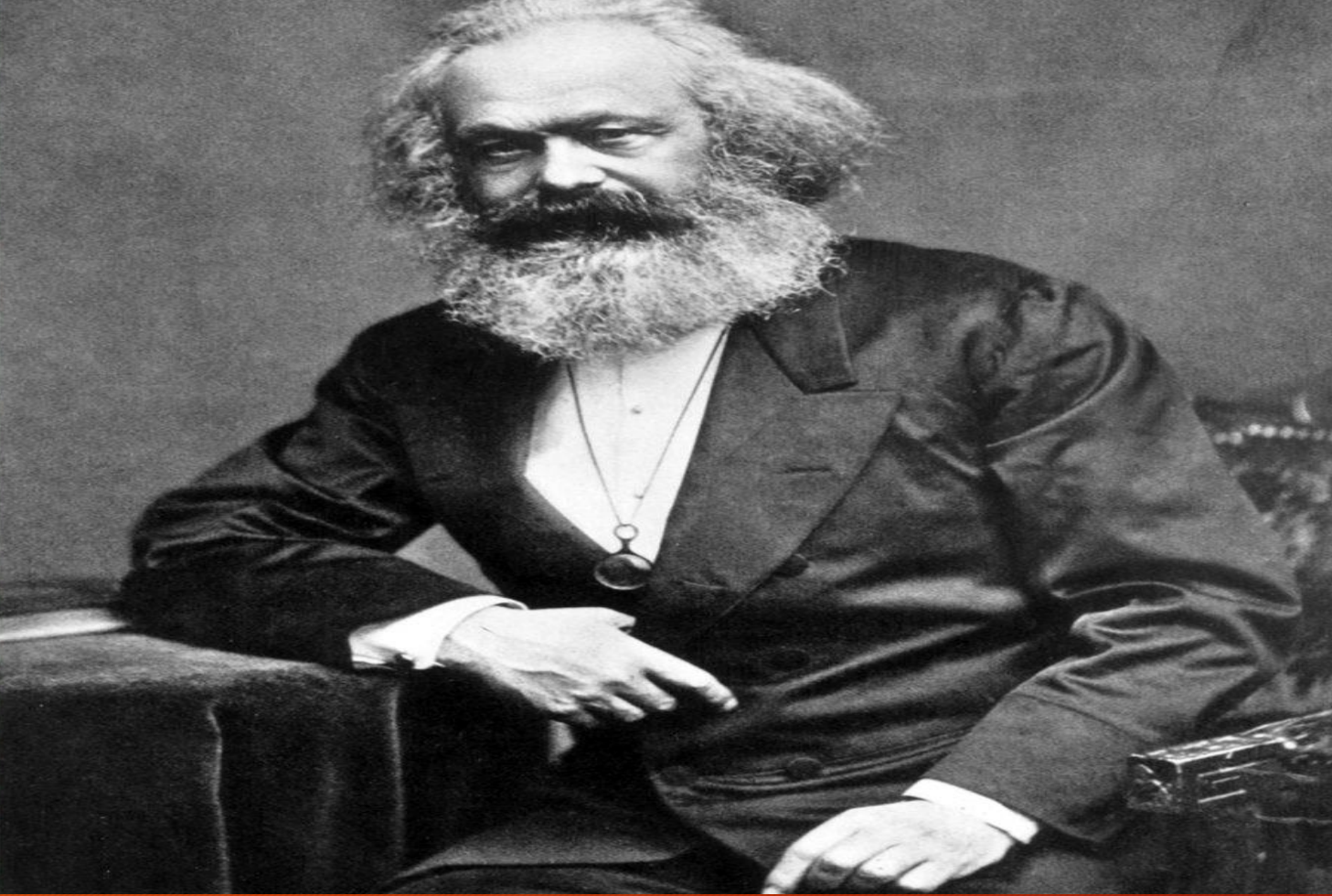
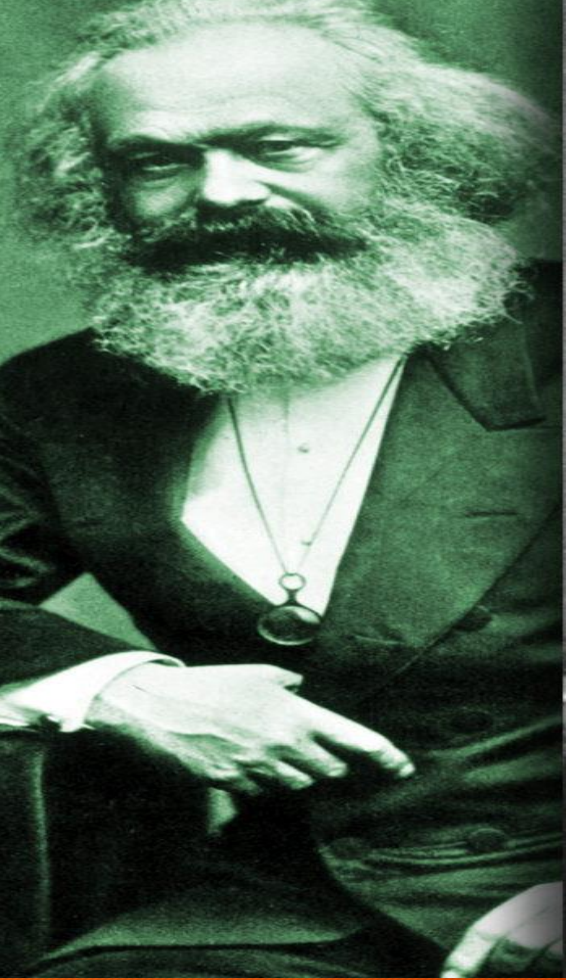

Bildiri Özet Son Gönderim
Tarihi:
15 Mart 2022

• 20. YY FELSEFİNİ ETKİLEYEN AKIMLAR

- A. Diyalektik materyalizm
- B. Varoluşçuluk (Egzistansiyalizm)
- C. Fenomenoloji (Gerçeklik-görünüş sorunu)
- D. Hermeneutik (Yorum sorunu)
- E. Mantıkçı pozitivizm (Analitik felsefe)
- F. Yeni ontoloji

A- DİYALEKTİK MATERİYALİZM
K.MARX - ALMANYA(1818 / 1883)
Sosyalist düşüncenin öncülerindendir.

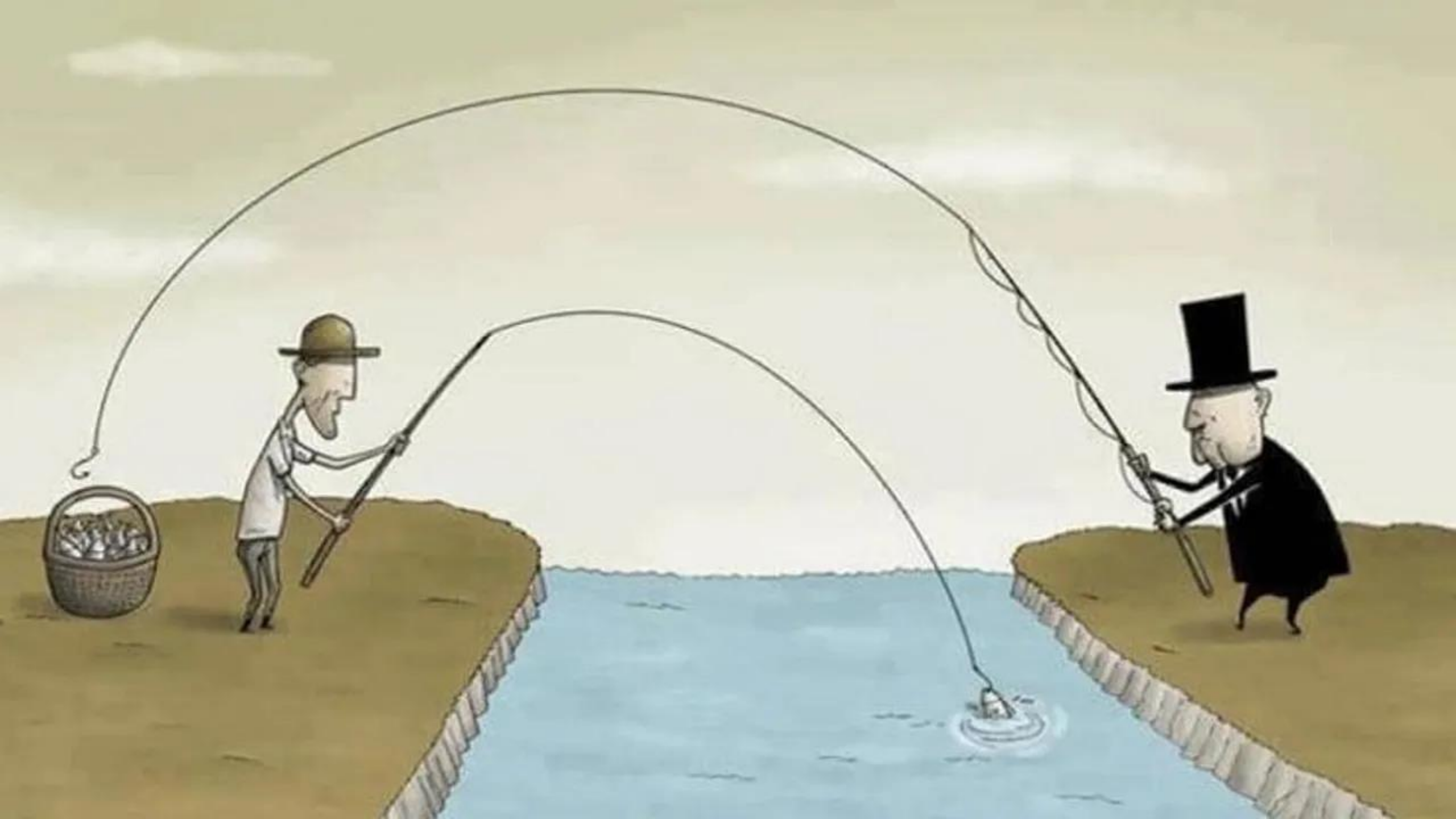

Hegel'in tarihsel idealizmini, ekonomi temelinde tarihsel materyalizme dönüştürmüştür.

Toplumsal değişimleri üretim süreçleriyle açıklamıştır.

Toplum, işçi ve işveren olmak üzere 2 sınıfa ayrılmıştır.

- Toplumsal Yapı 2 ye ayrılır.
- 1- Alt yapı: Üretim tarzı

2-Üst yapı: Kültür, dil, din, devlet, örf, adet, siyaset, hukuk...vs

Alt yapı, üst yapıyı belirler.

K.Marx'ın Diyalektik materyalizm anlayışı 20. yy ı etkilemiştir.

SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLER BİRLİĞİ / SSCB

ЛЕНИН –
ЖИЛ,
ЛЕНИН –
ЖИВ,
ЛЕНИН –
БУДЕТ ЖИТЬ!

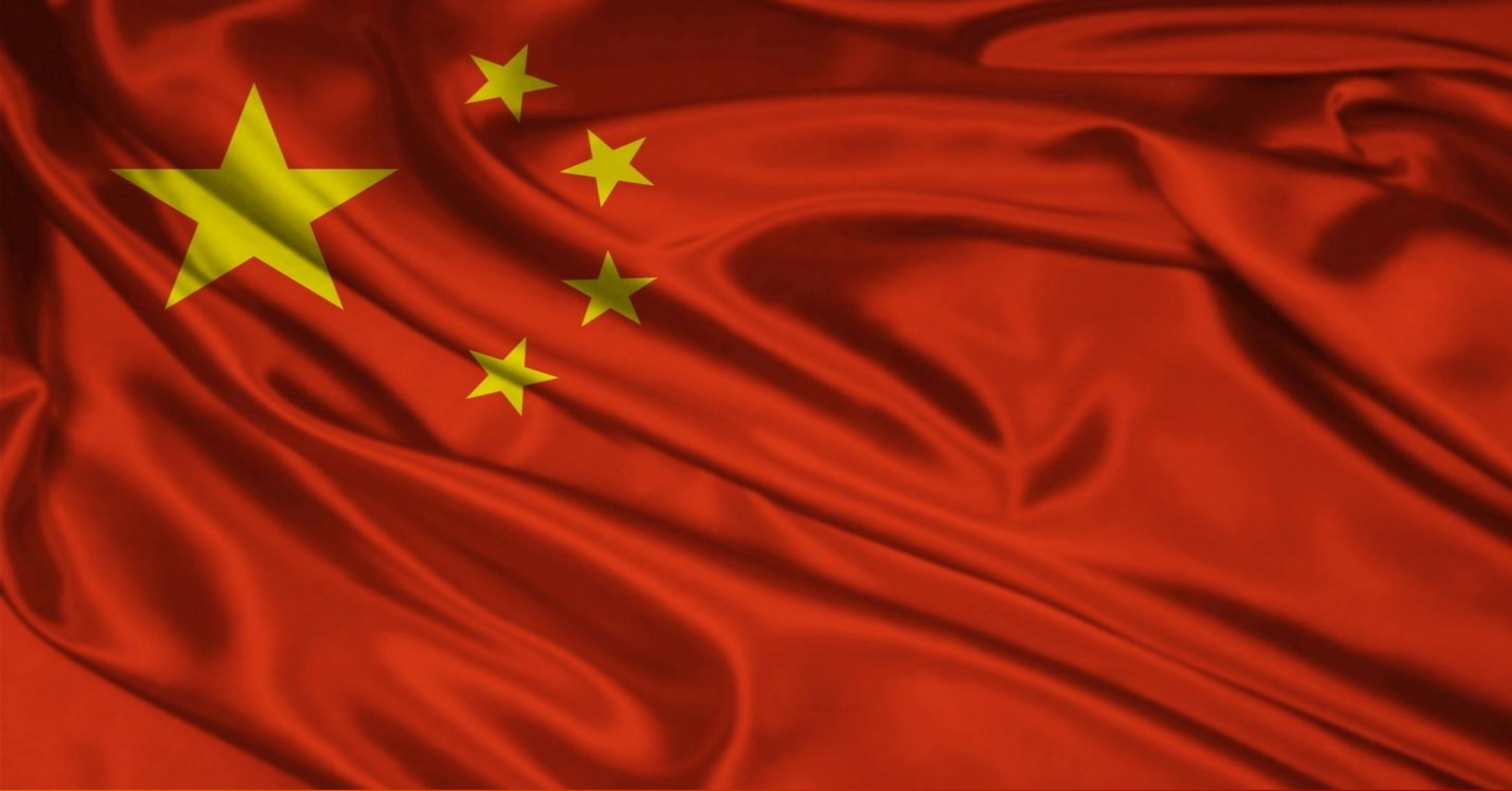
ВЛ. МАЯКОВСКИЙ.

LENIN (1870 / 1924)

ÇİN HALK CUMHURİYETİ

MAO ZEDUNG (1893 / 1976)

KÜBA

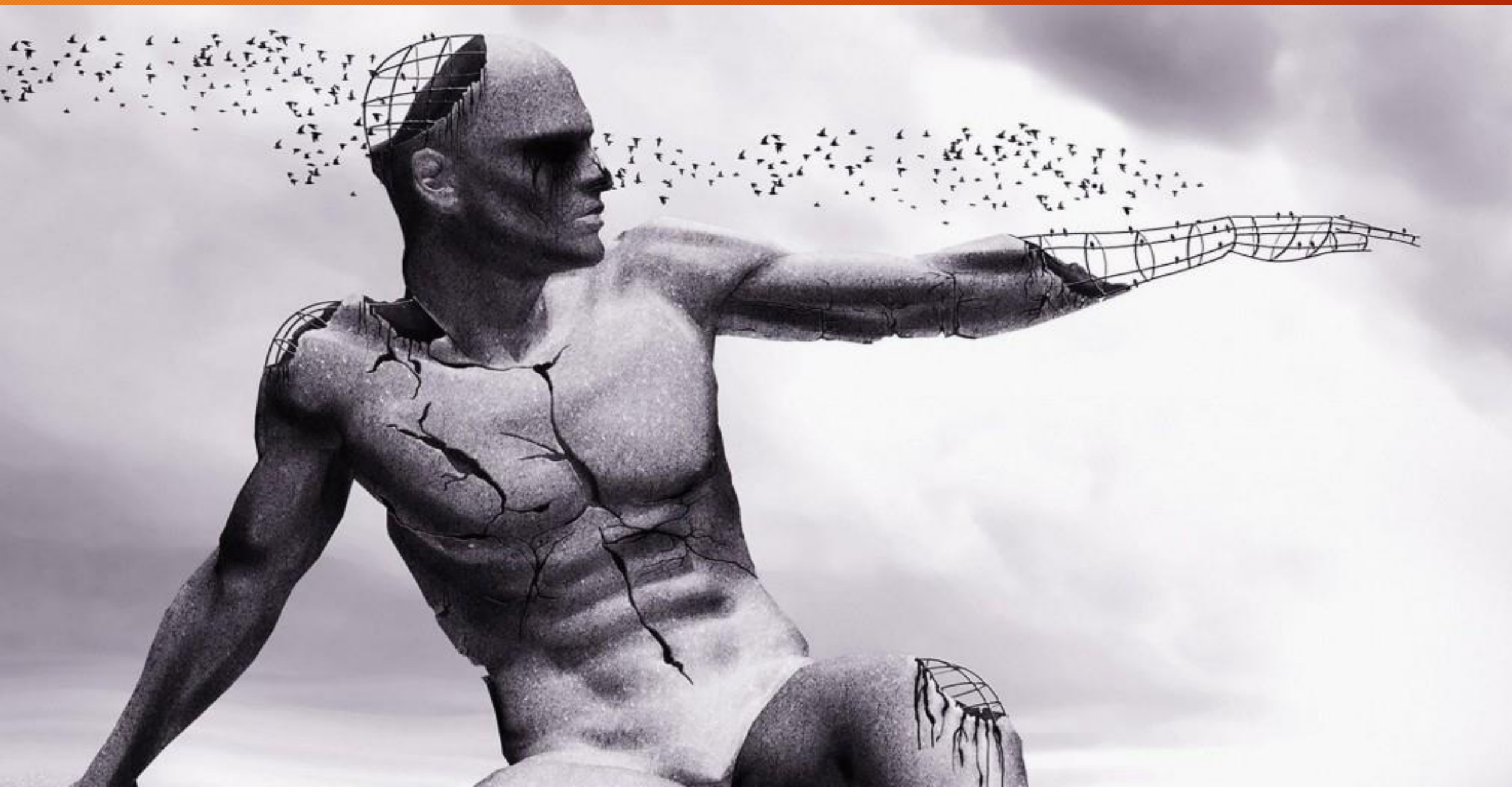

FIDEL CASTRO (1926 / 2016)

CHE GUEVERA (1928 / 1967)

B- VAROLUŞÇULUK (EGZİSTANSİYALİZM)

1. J.PAUL SARTRE - FRANSA(1905 /1980)

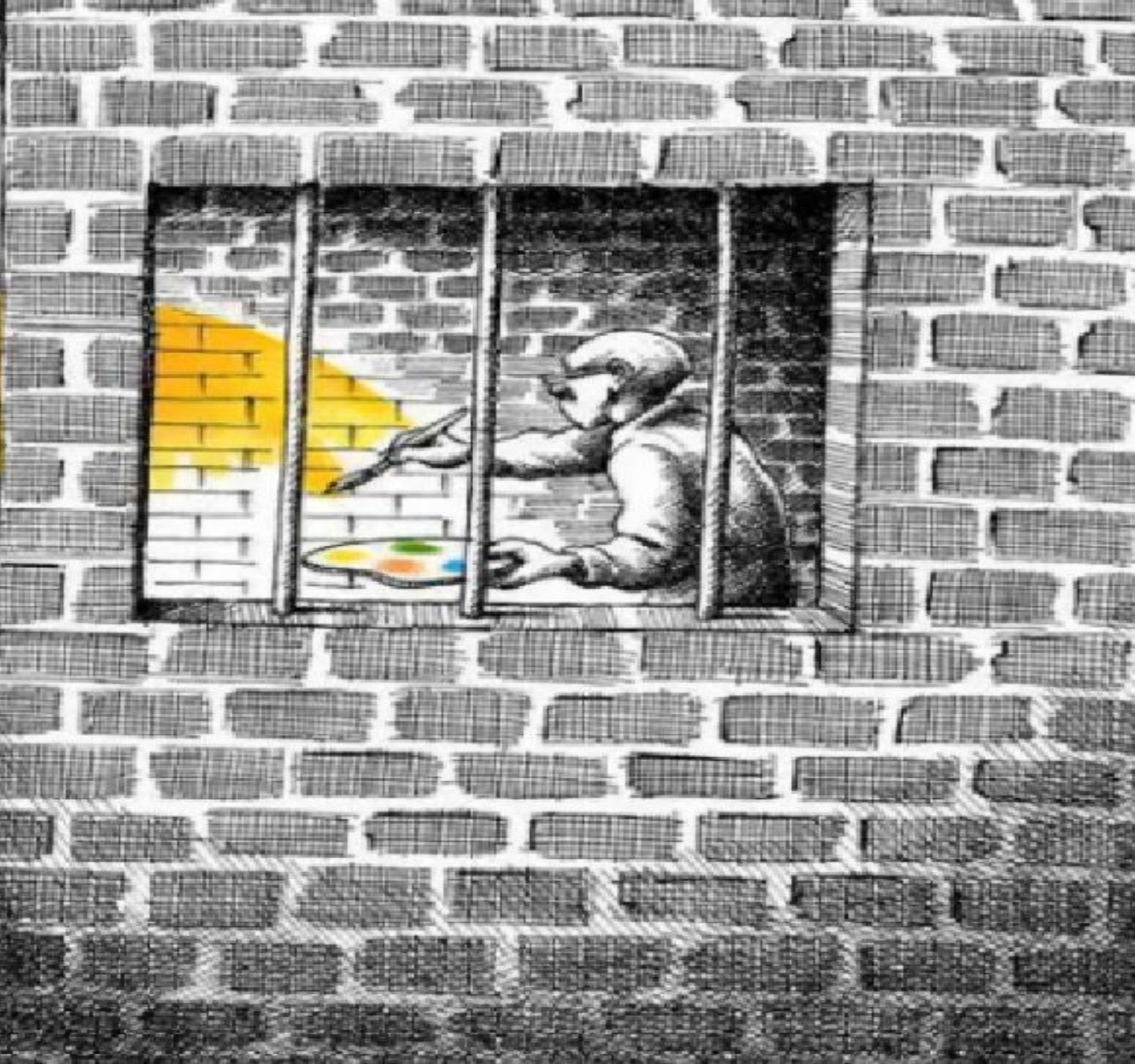
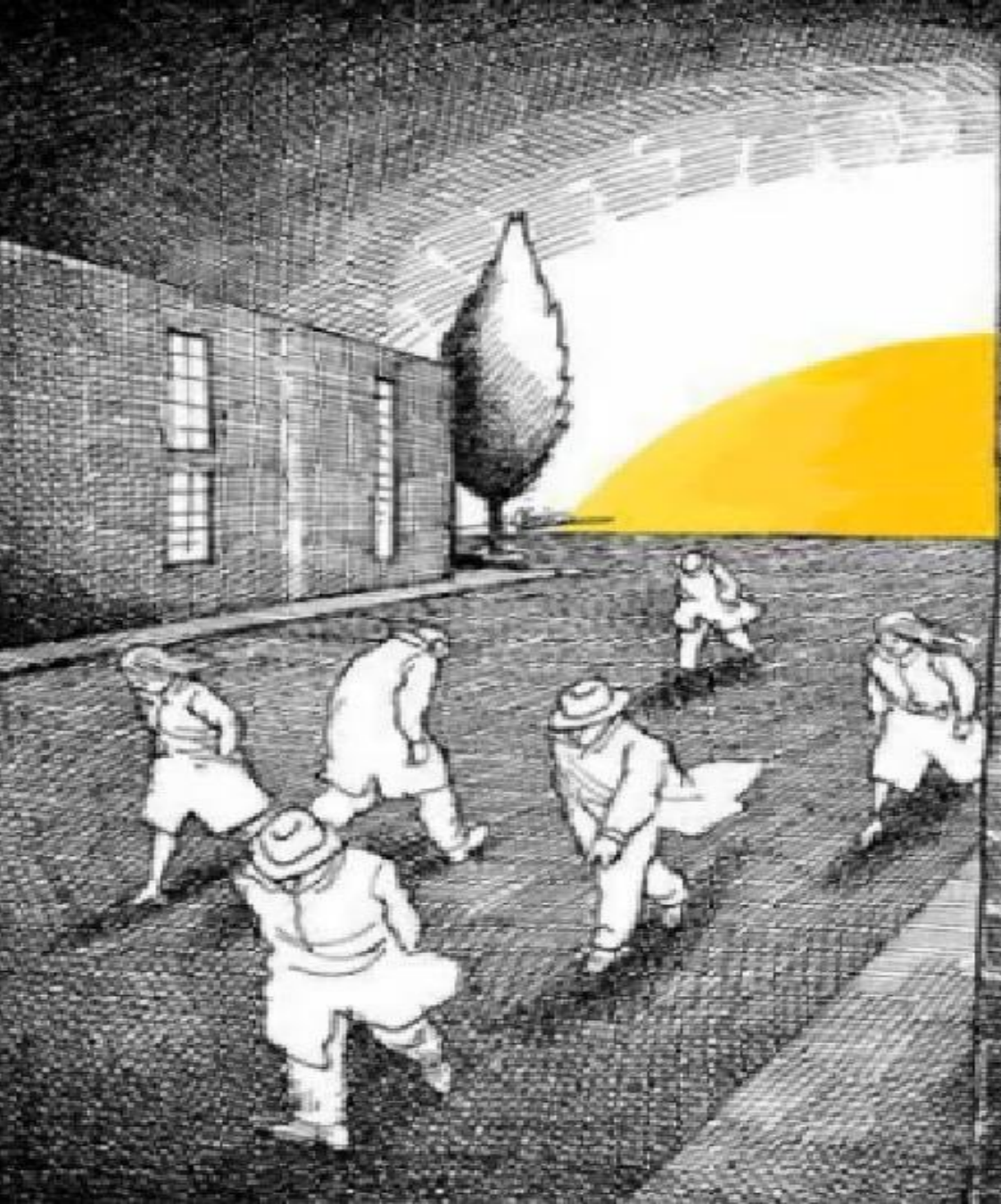

-Sadece insanda varoluş özden önce gelir.

-İnsan kendisini nasıl yaparsa, öyle olur.

-İnsan, özgürlüğe mahkumdur.

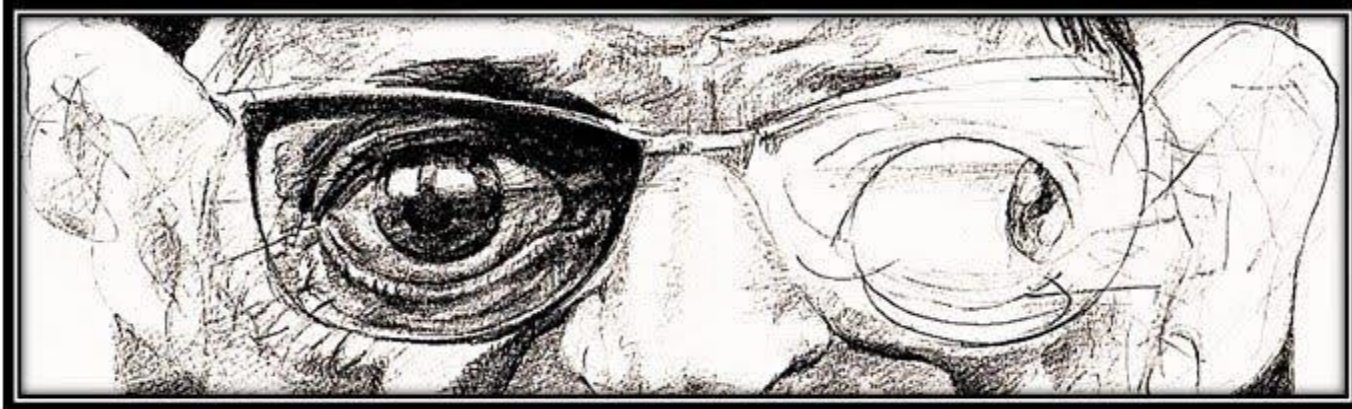
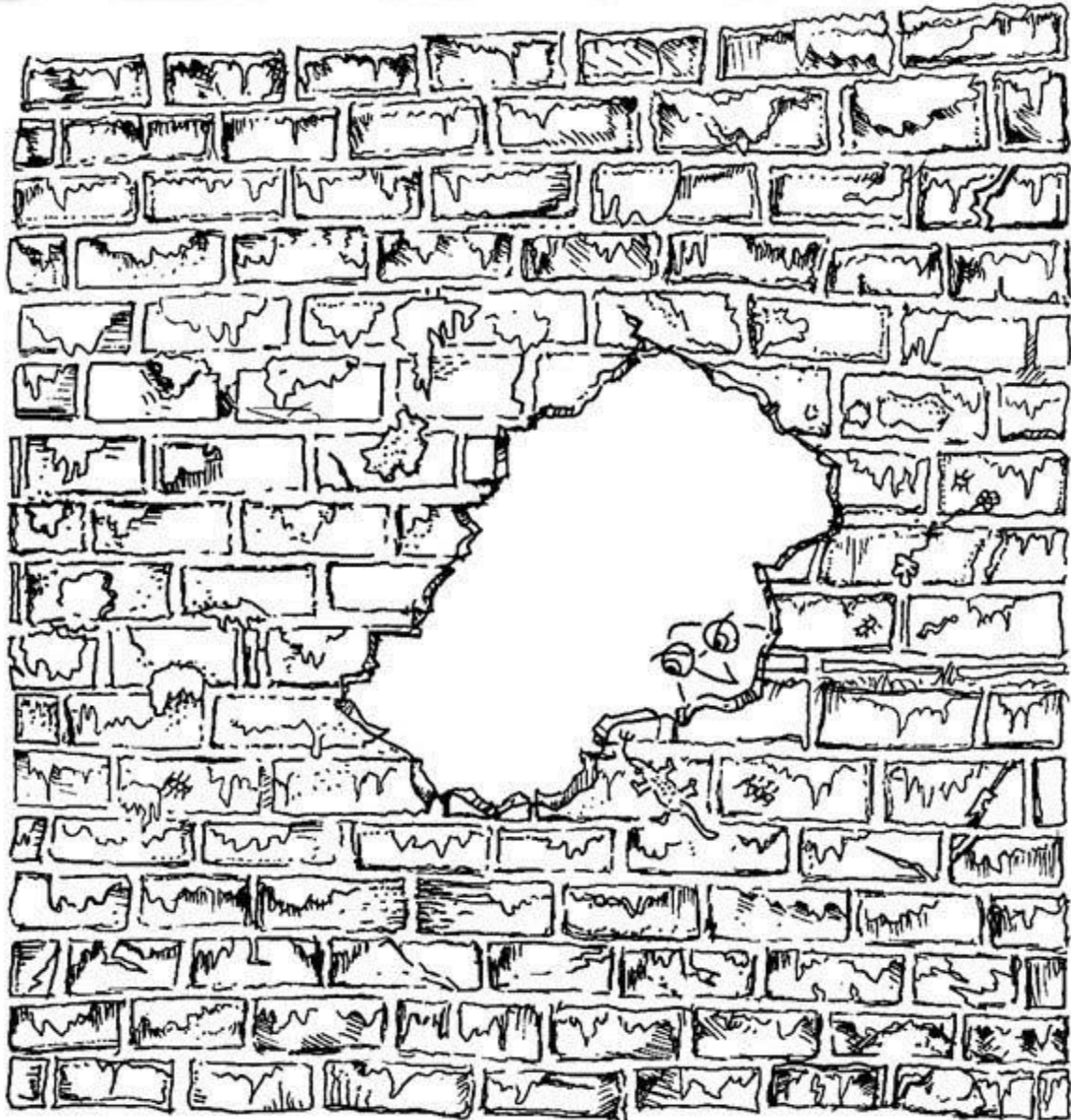

-Özgürlük sorumluluk, sorumluluk ise bunaltı doğurur.

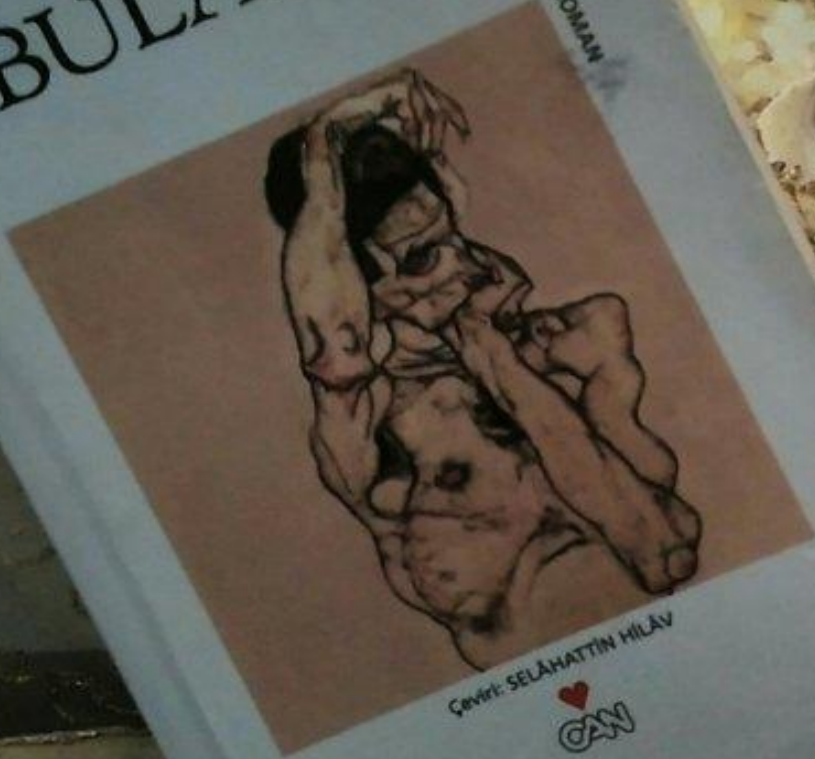
JEAN-PAUL SARTRE

DUVAR

JEAN-PAUL SARTRE
BULANTI

ROMAN

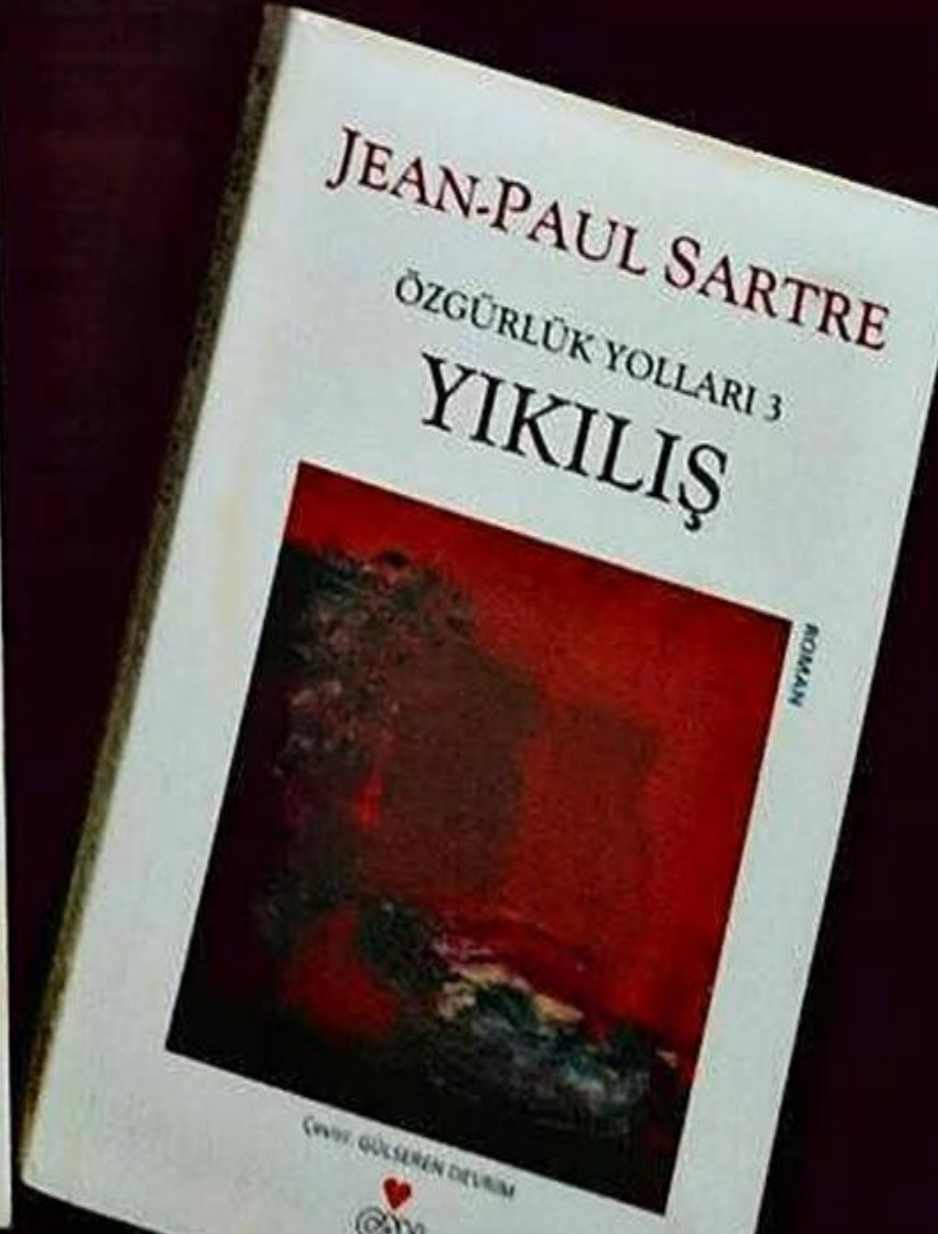
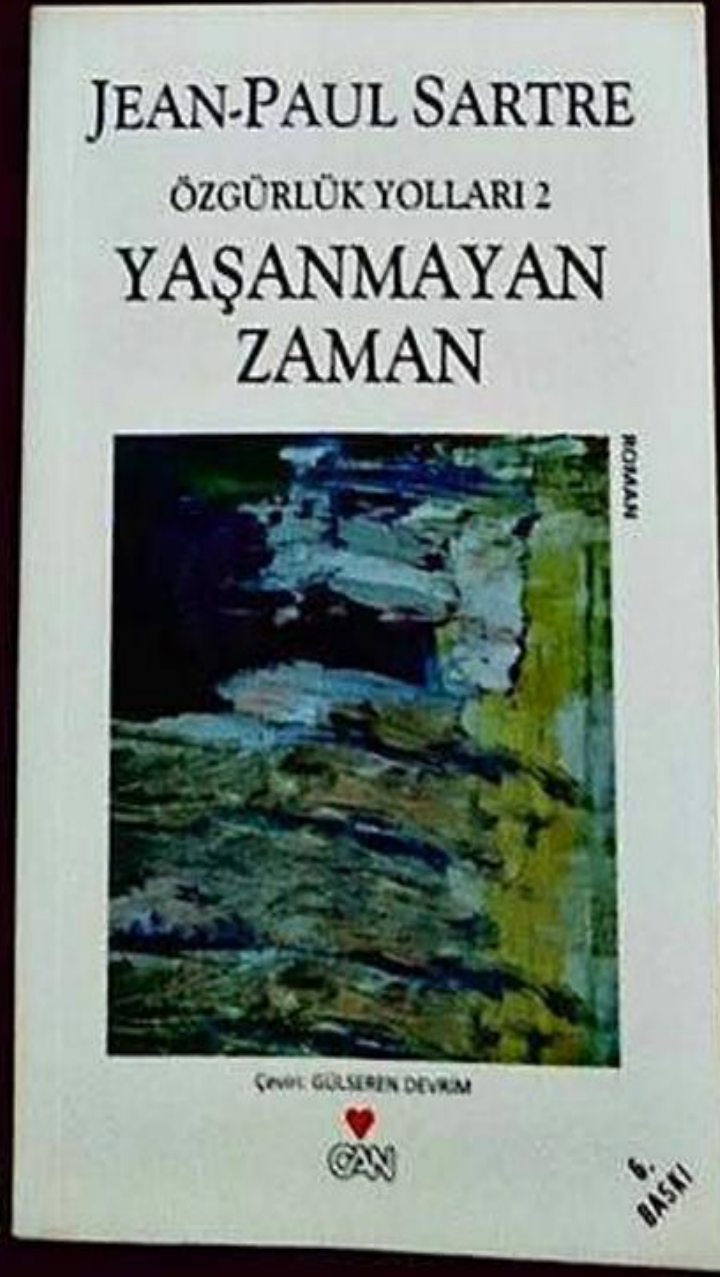
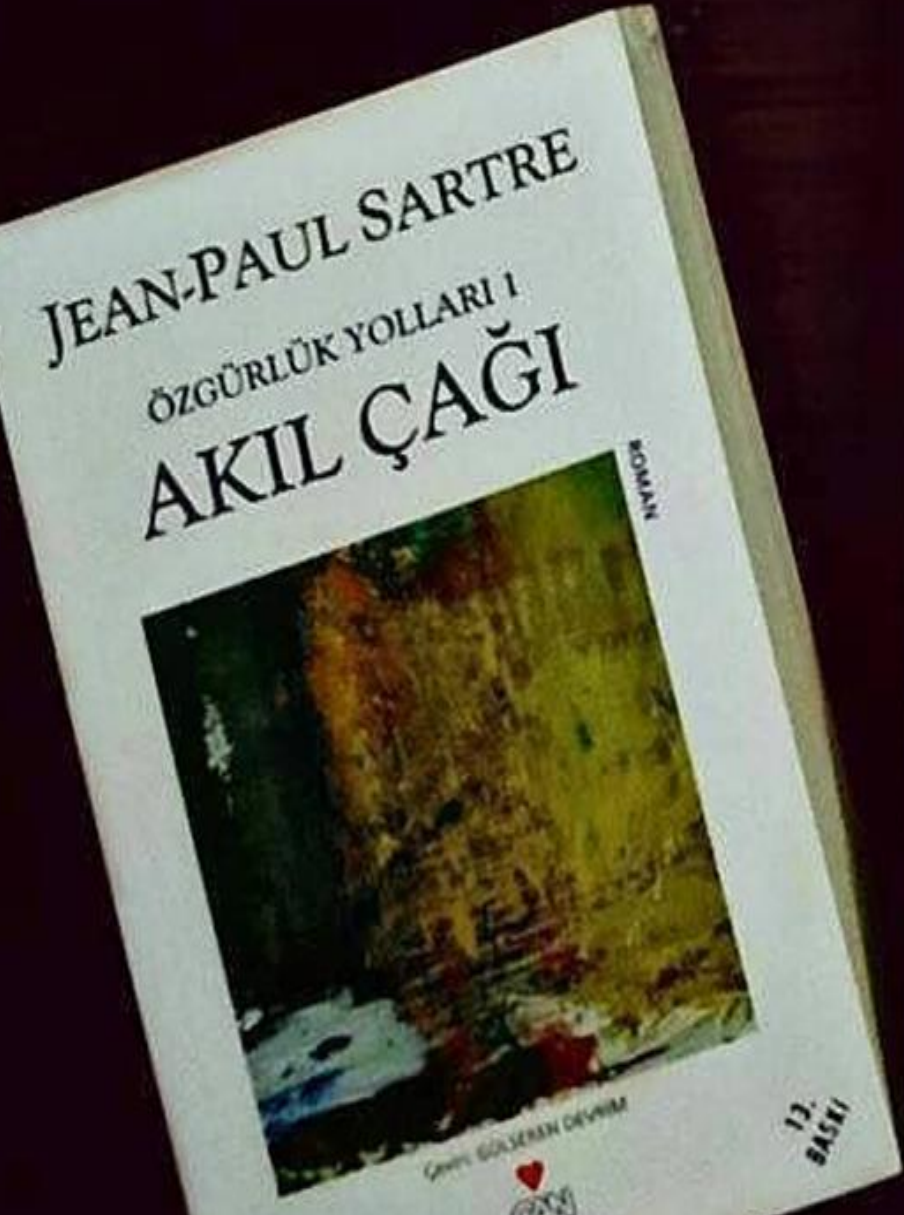
Çeviri: SELAHATTİN HILAV

23.
BASKI

Flaneur
Okuyan us'lar okyanuslara akar

2-S.KIERKEGAARD - DANİMARKA(1813 / 1855)

Varoluşçu felsefe akımının öncülerindendir.

Nesnel gerçeklik görüşünün karşısına, öznel gerçeklik görüşünü çıkarır.

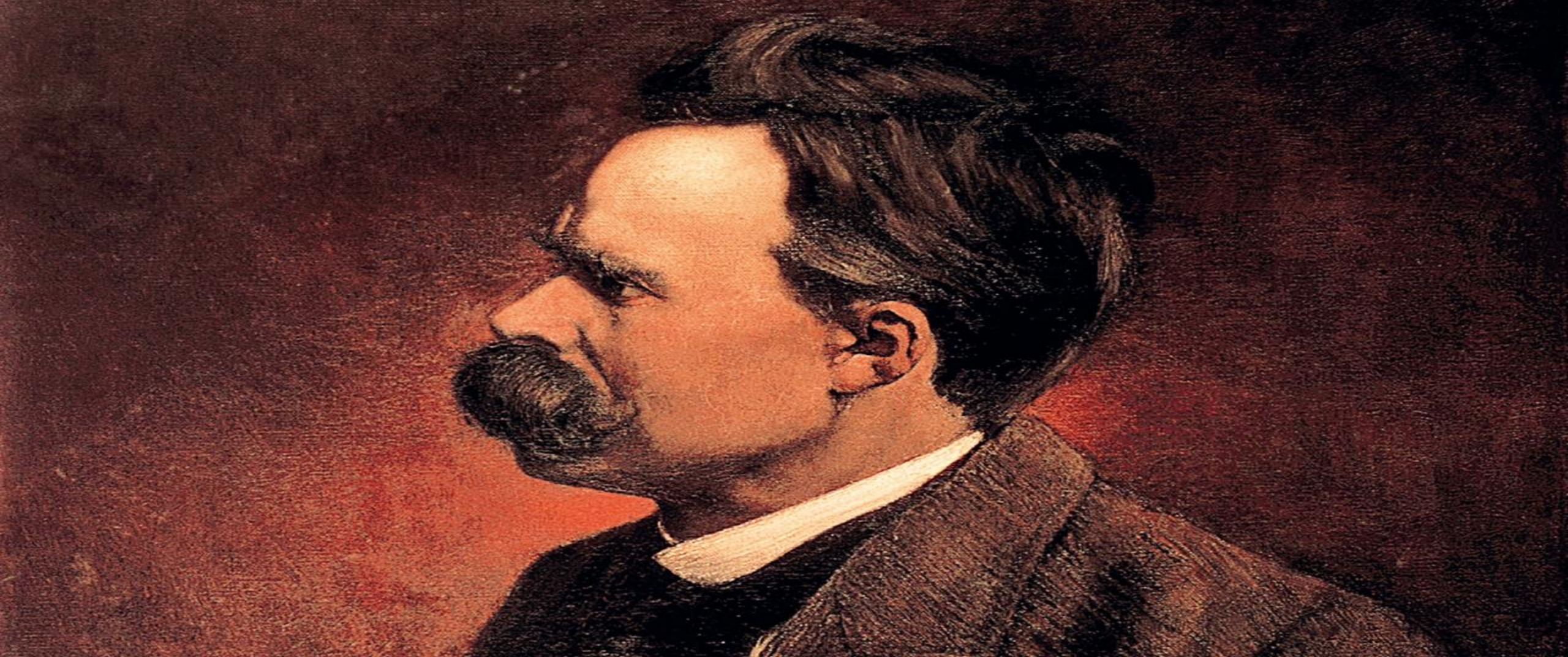
3-K.JASPERS ALMANYA(1883/ 1969)

Bilimlerin insanın varoluşunu açıklayamayacağını söyler

4-F.NIETZCHE ALMANYA(1844/ 1900)

Modern insanın değerlerinin dayandığı ilkelerin çöktüğünü söyler.

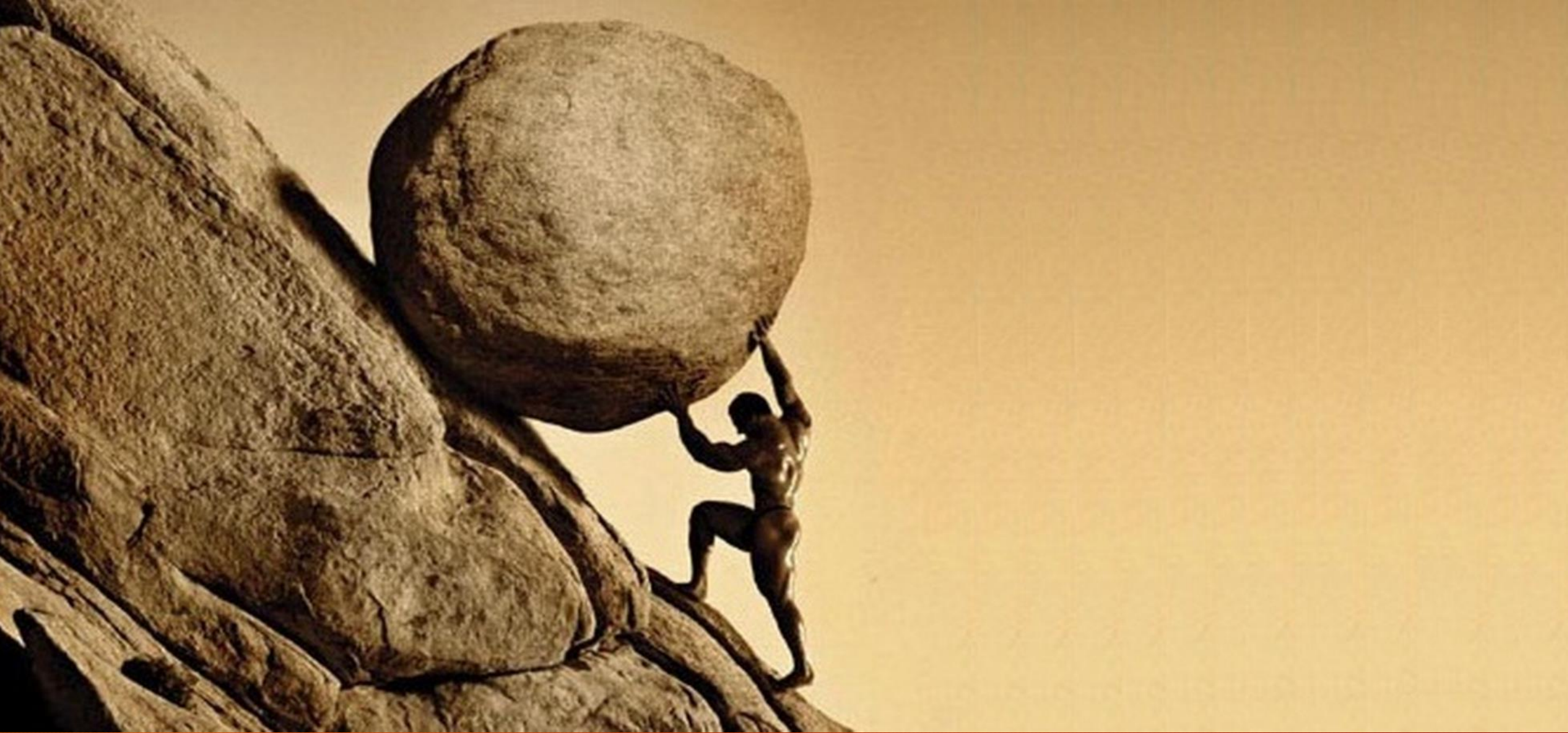
Nietzsche'ye göre insan, toplumu ve kendini aşmalıdır

VAROLUŐCU EDEBİYATÇILAR

1-Albert CAMUS / CEZAYİR(1913 / 1960)

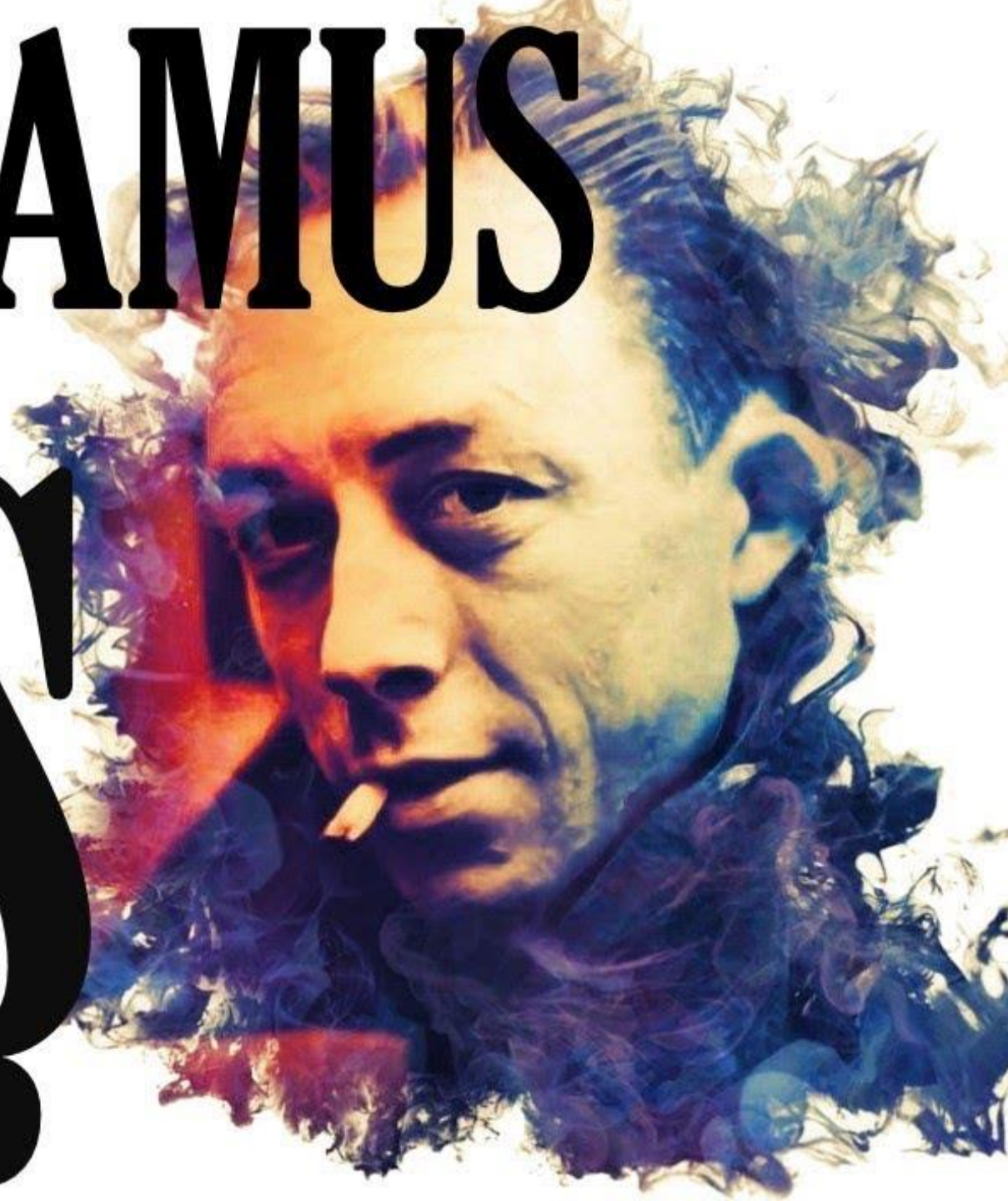
- Sisifos Söylenceleri

Hayat anlamsızdır.

ALBERT CAMUS

DÜŞÜN

1957
NOBEL
EDEBİYAT
ODULU

ÇEVİRLİ SAMİM TIRAKCIOĞLU

YABANCI ALBERT CAMUS

53. BASKI

can
YAYINLARI

GEORGE ORWELL 1984

KLASİKLER ♥ OSCAR WILDE | DORIAN GRAY'İN PORTRESİ

HERMANN HESSE • Boz kırkurdu

AMIN MALOUF • Doğu'nun Limanları

AMIN MALOUF • Semerkant

MİNA URGAN • BİR DİNOZORUN GEZİ

YUSUF ATILGAN • Anayurt Otel

YUSUF ATILGAN • Aylak Adam

AMIN MALOUF • Ölümciil Kimi

SABAHAATTİN ALİ • Yeni Dünya

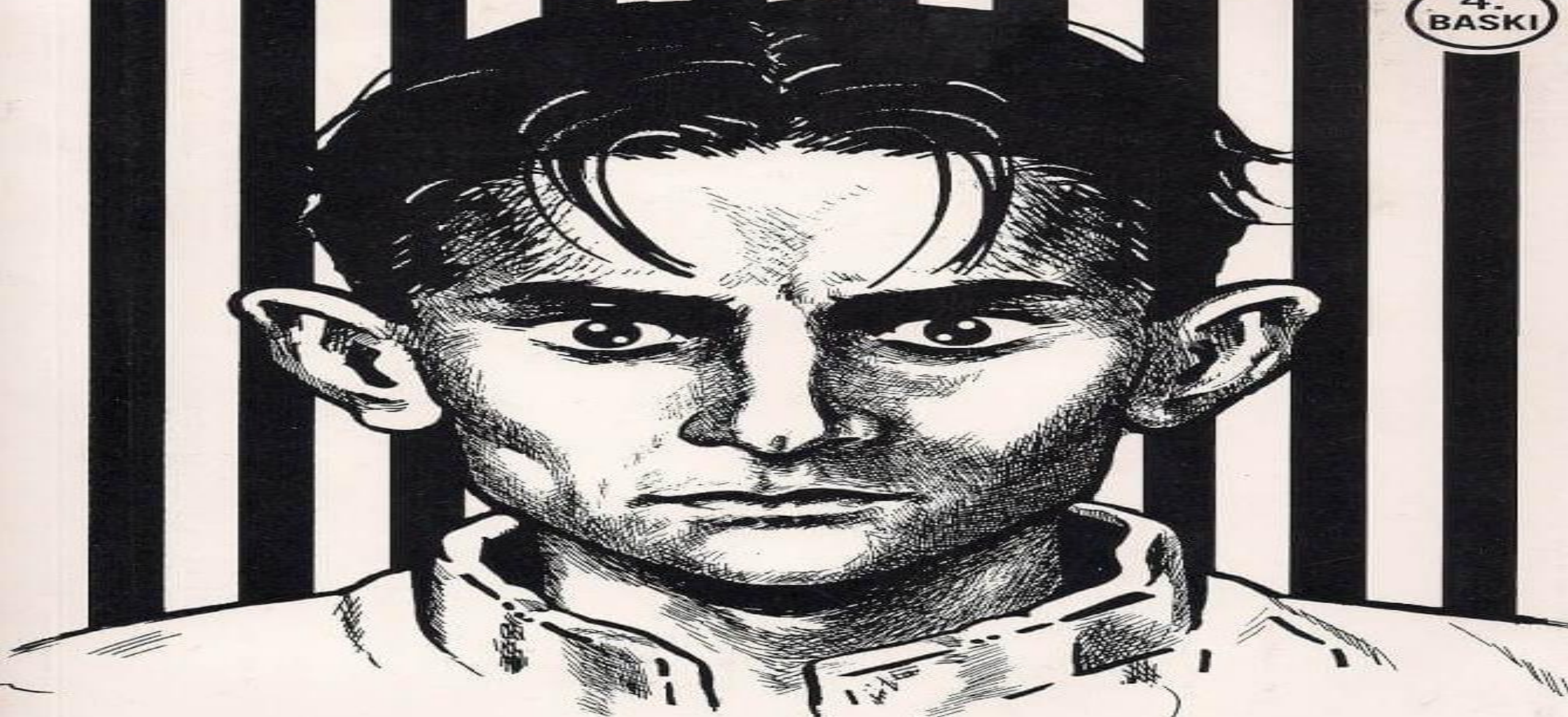
SABAHAATTİN ALİ • İçim

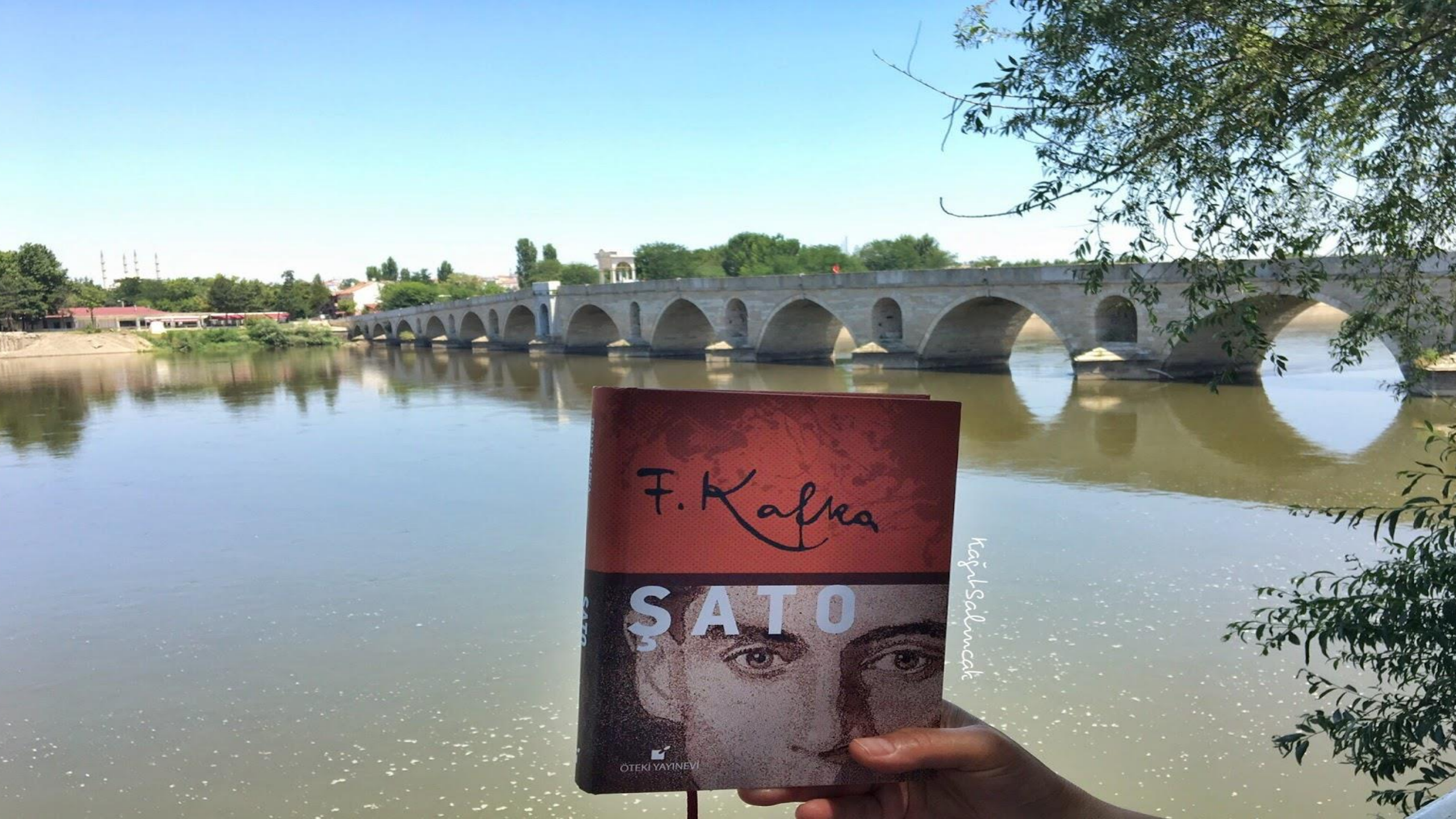
FRANZ KAFKA

DAVA

4.
BASKI

F. Kafka

ŞATO

ÖTEKİ YAYINEVİ

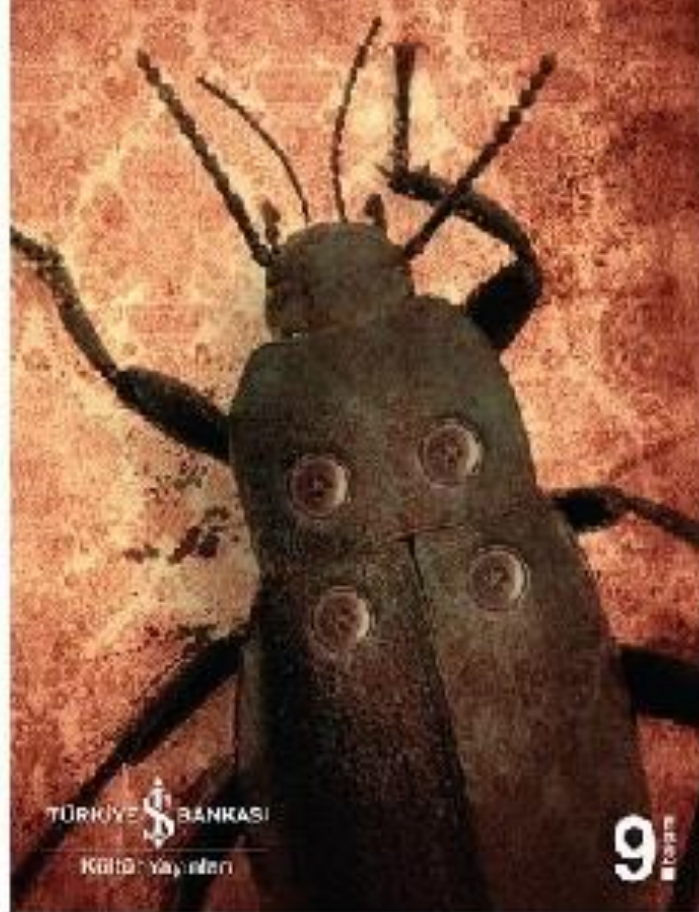
kağıtSalmacı

MODERN KLASİKLER Dizisi - 26

FRANZ KAFKA DÖNÜŞÜM

ALMANCA KLASİKLERİ SERİSİ
GÜLPERİ SERİT

TÜRKİYE İŞ BANKASI
KİTAP Yayıncısı

9

C. FENOMENOLOJİ (GERÇEKLİK-GÖRÜNÜŞ SORUNU)

E.HUSSERL - ÇEKOSLAVAKYA(1859 / 1938)

Öze tam olarak ulaşılamayacağını, ancak fenomenin bilinebileceğini savunan akım.

- Varlığın özünü meydana getirmeyen özellikler, parantez dışına atılarak ayıklanır.
- Böylece varlığın özüne ulaşılır.

Cinsiyet: Kadın / Erkek

Toplumsal cinsiyet: Toplumun erkek ve kadınlara yüklediği roldür.

8 MART DÜNYA EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ (8 Mart 1857)

- ABD New York / 40.000 dokuma işçisi greve başladı.
- Polisin greve müdahalesi sırasında çıkan yangında 120 kadın işçi can verdi.

Pozitif ayrımcılık ve Kadın kotası

- Dünyadaki mülklerin %98 i erkeklere aittir??

KOLINDA GRABAR-KITAROVIC

TİMOŞENKO

THERESA MAY

D. HERMENEUTİK (YORUM SORUNU)

Hermeneutik hakikat arayışıdır.

לא תרצה :
No MATES .
לא תנאף :
No FORNIQUES .
לא תגנב :
No HURTES .
לא תענה -
No ATESTIGUES -
לא תחמר -
No COBDICIES -

אנכי יי אלהיך
Yo. A. TU DIOS QUE -
לא יהיה לך -
No SEA A TI DIOSES -
לא תשא את -
No JURES A NOMBRE -
זכור את יום -
MIEMBRA A DIA DEL -
כבוד את אביך -
HONRA A TU PADRE -

Kutsal metinlerin yorumlanması şeklinde ortaya çıkmıştır.

MEZHEPLER ARASINDAKİ FARKLAR					
AİLE, CİNSELLİK-2	HANEFİ	MALİKİ	ŞAFİİ	HANBELİ / SELEFİ	CAFERİ
Nikahta şahitlerin cinsiyeti nasıl olmalı?	Bir erkek iki kadın da olur	İki erkek	İki erkek	İki erkek	İki erkek
Zorla yapılan nikah geçerli midir?	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Gizli yapılan nikah geçerli midir?	Evet	Hayır	Evet	Evet	allahdostuseyyid
Hülle nikahı caiz midir?	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	
Bir kered e “üç defa boş ol” demek üç defa boşamak sayılır mı?	Evet	Evet	Evet	Evet/ Hayır	Hayır, Bir kered e verilen üç talak, bir talaktır
Boşanırken mesela “Karım Fatma benden boştur” sözü mutlaka Arapça mı olmalıdır.	Hayır		Evet, bilmiyorsa kendi dilinde de olur		Evet, bilmiyorsa kendi dilinde de olur
İla yemini ile boşamada hakim kararı gerekir mi?	Hayır	Evet	Evet	Evet	
Efendi kölesini zorla evlendirebilir mi?	Evet	Evet	Hayır	Evet	
Karısının annesiyle zina yapanın karısı kendisine haram olur mu?	Evet	Hayır	Hayır		Hayır

A. W. DILTHEY

Tarihsellik

Tarihsel bir olayı anlayabilmek için, o dönemin tinsel yapısının dile yüklediği anlamlarına bakılmalıdır.

B- H.G.GADAMER - ALMANYA(1900 / 2002)

Hermeneutięi, felsefi bir akıma dönüşmüştür.

İnsan, zorunlu olarak ön yargılarıyla vardır.

E-MANTIKÇI POZİTİVİZM “ANALİTİK FELSEFE”

M.SCHLİCK

(1882 / 1936)

ALMANYA

R.CARNAP

(1891 / 1970)

ABD

A.WHITEHEAD

(1861 / 1947)

İNGİLTERE

Deney ve gözlem alanının dışında kalan önermeler anlamsızdır.

Doğrulanabilir önerme, üzerinde deney yapılmaya uygun önermedir.

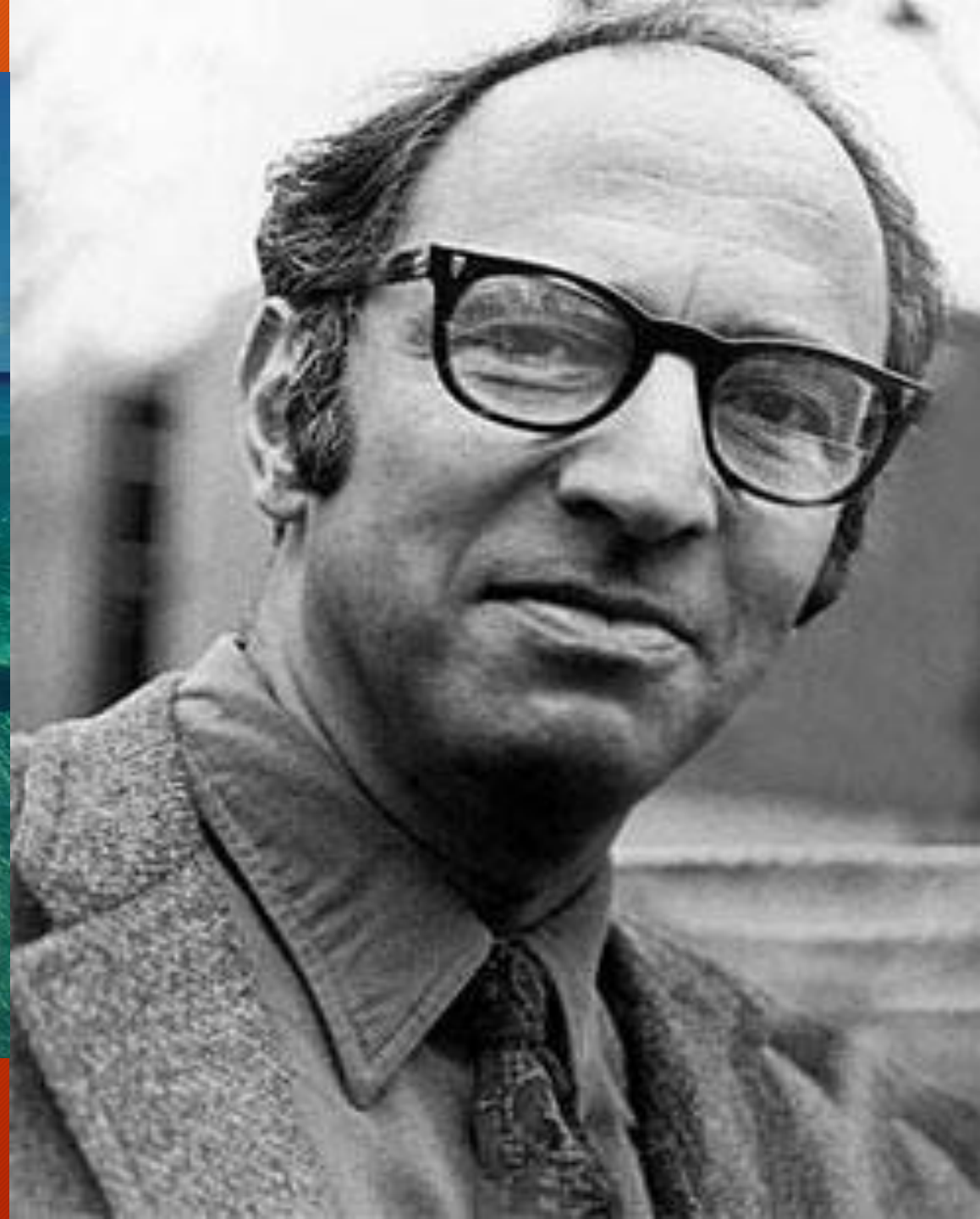

Metafiziksel önermeler anlamsızdır.

T.KUHN - ABD(1922 / 1996)

Bilim adamının nesnel olmadığını savunur.

Paradigma (Sistem)

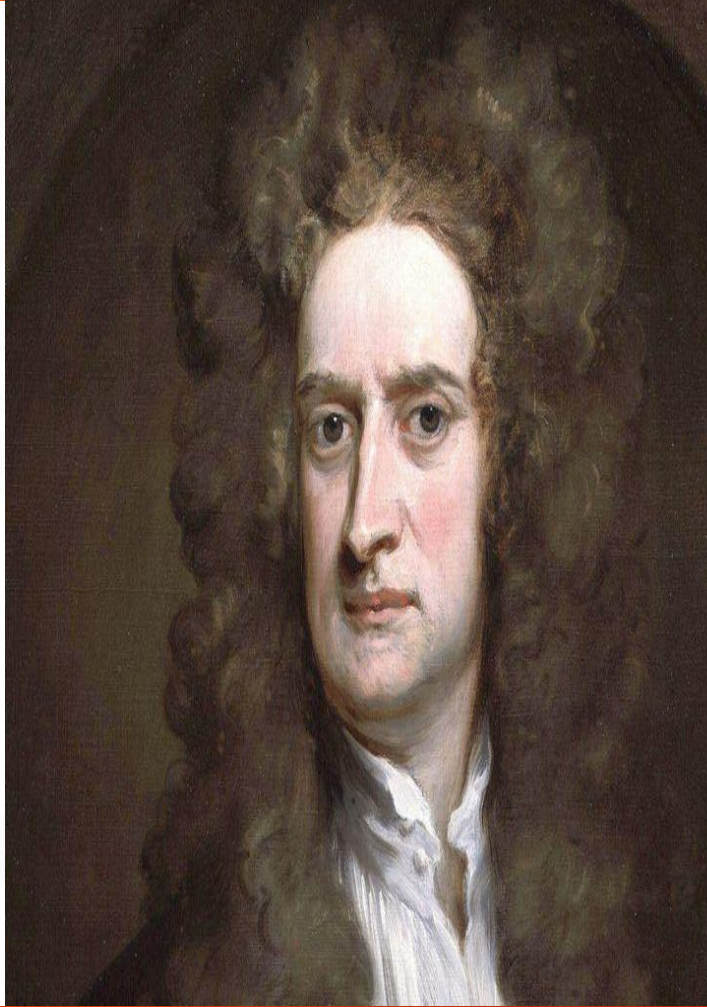
Döneminin hakim gücüdür.

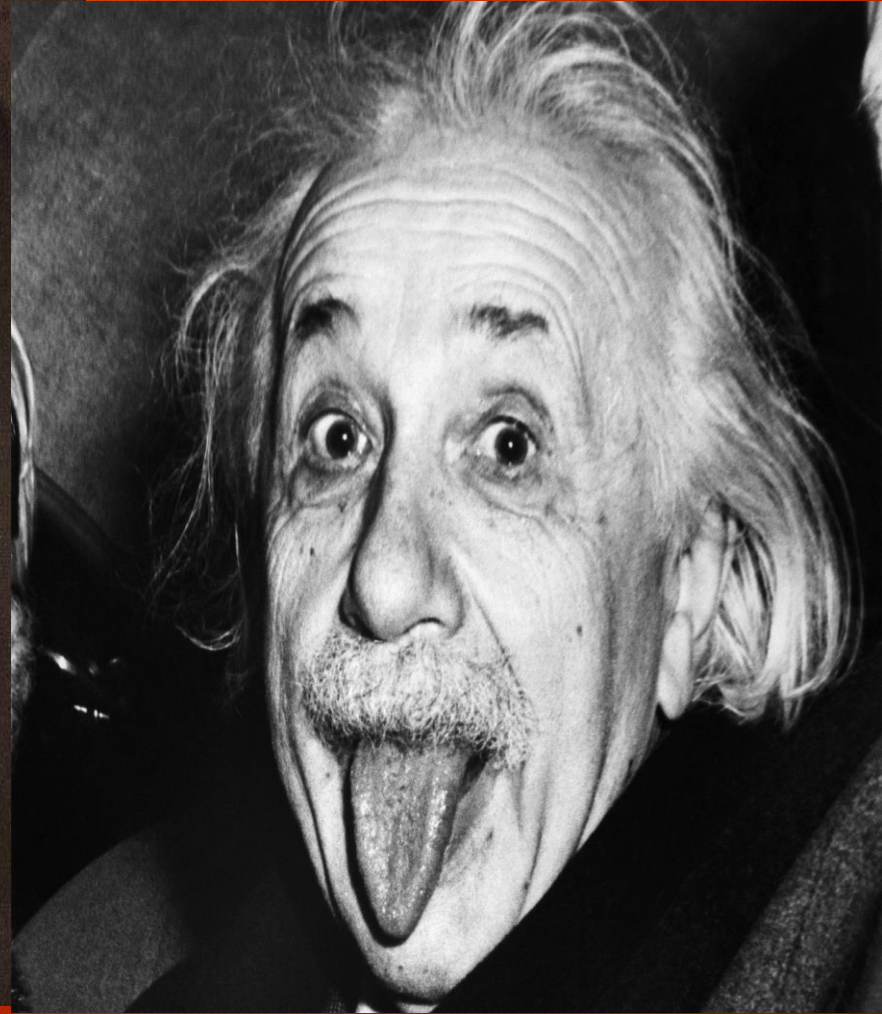
Paradigmalar, ortaya çıkan yeni gelişmeler doğrultusunda değişir.

Aristoteles Fiziği
(MÖ.384 / 322)
A.YUNAN

Newton Fiziği
(1642 / 1727)
İNGİLTERE

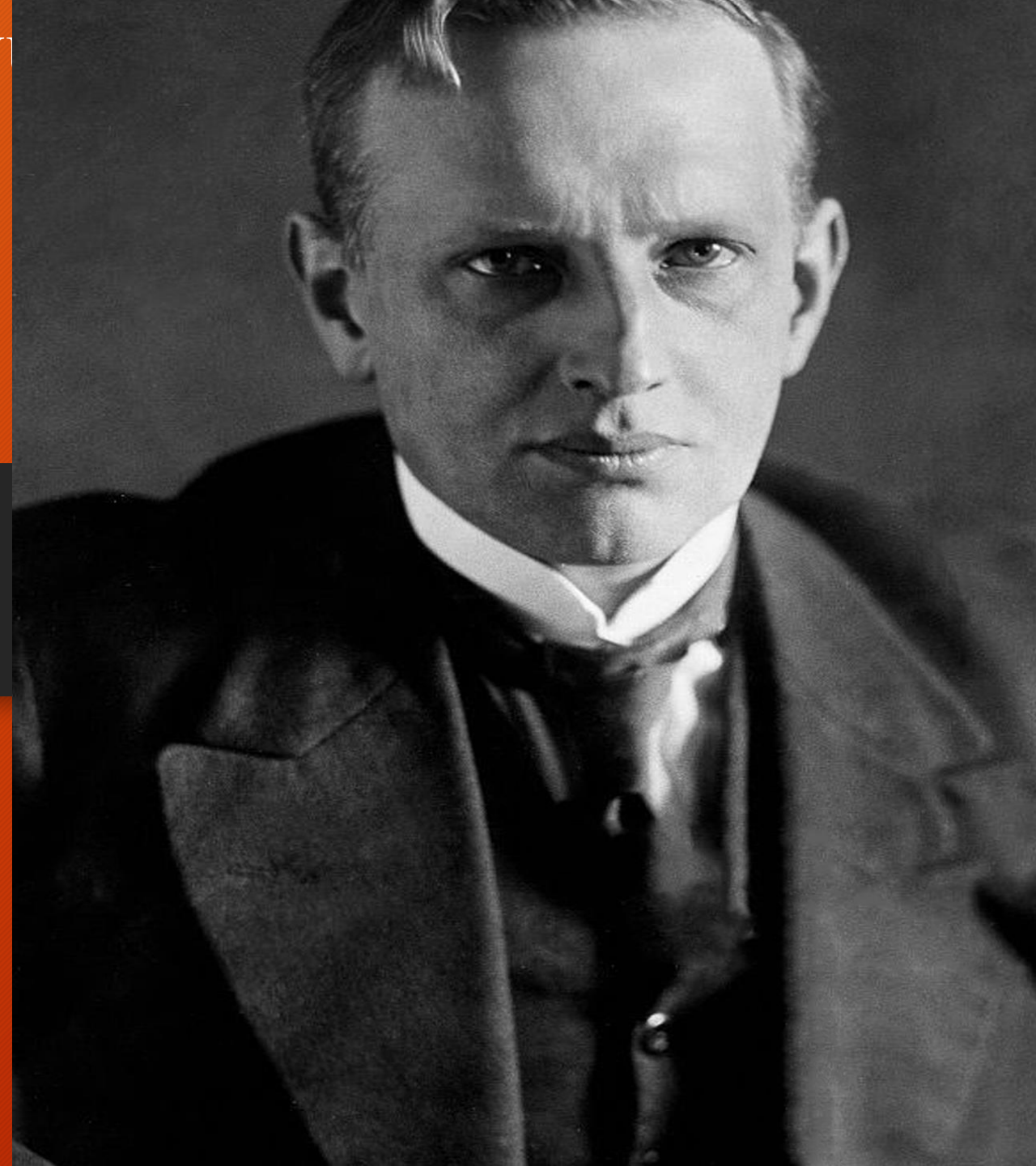

Einstein Fiziği
(1879 / 1958)
ALMANYA

F-YENİ ONTOLOJİ VE VARLIK SORUNU

N.HARTMANN - ALMANYA(1882 / 1950)

Bilgi, her zaman bir nesnenin kavranmasıdır.

I. KATMAN: İNORGANİK K.

Cansız varlıkların alanı

II. KATMAN: ORGANİK K.

Canlı varlıkların alanı (Bitkiler)

BİYOLOJİ

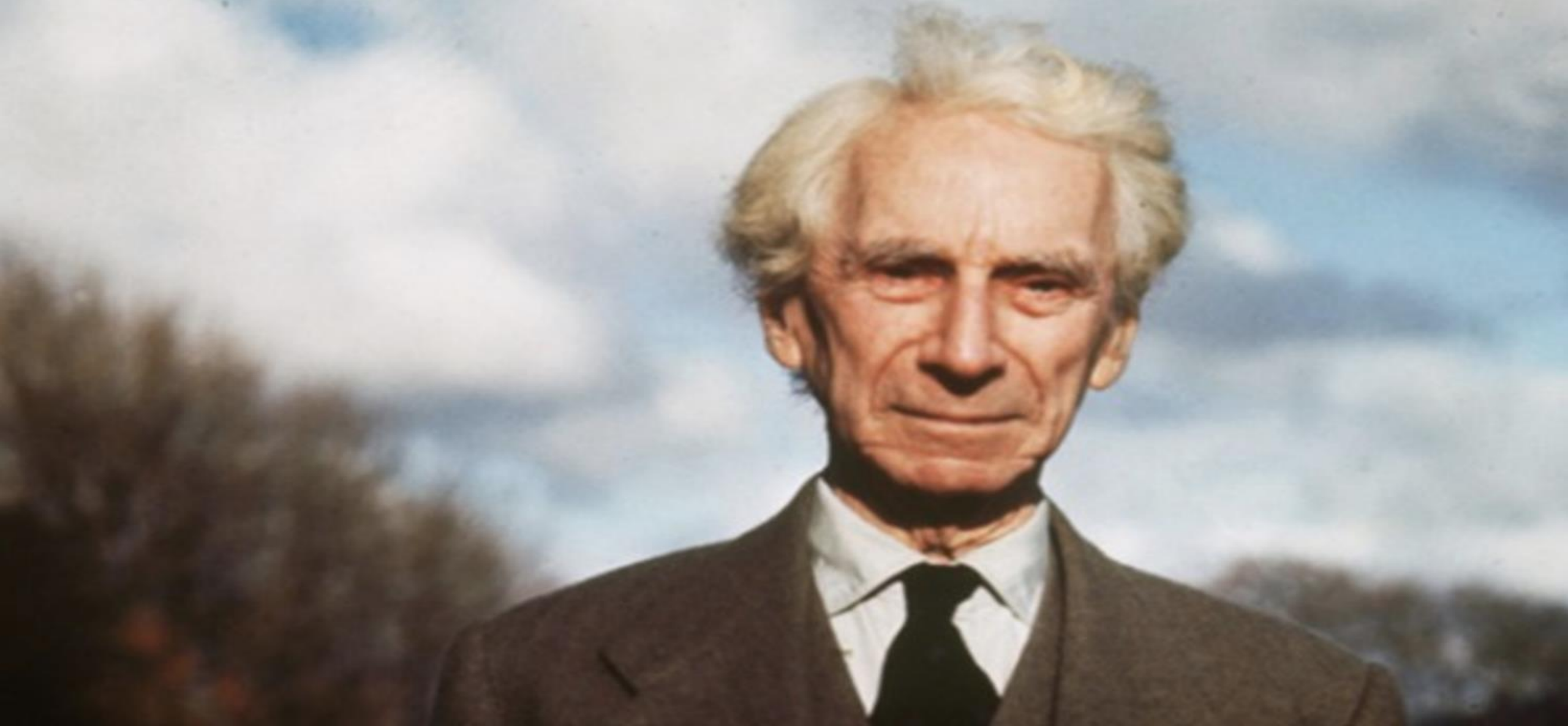
III. KATMAN: BİLİNÇLİ VARLIK K.

Bilinçli varlıkların alanı.

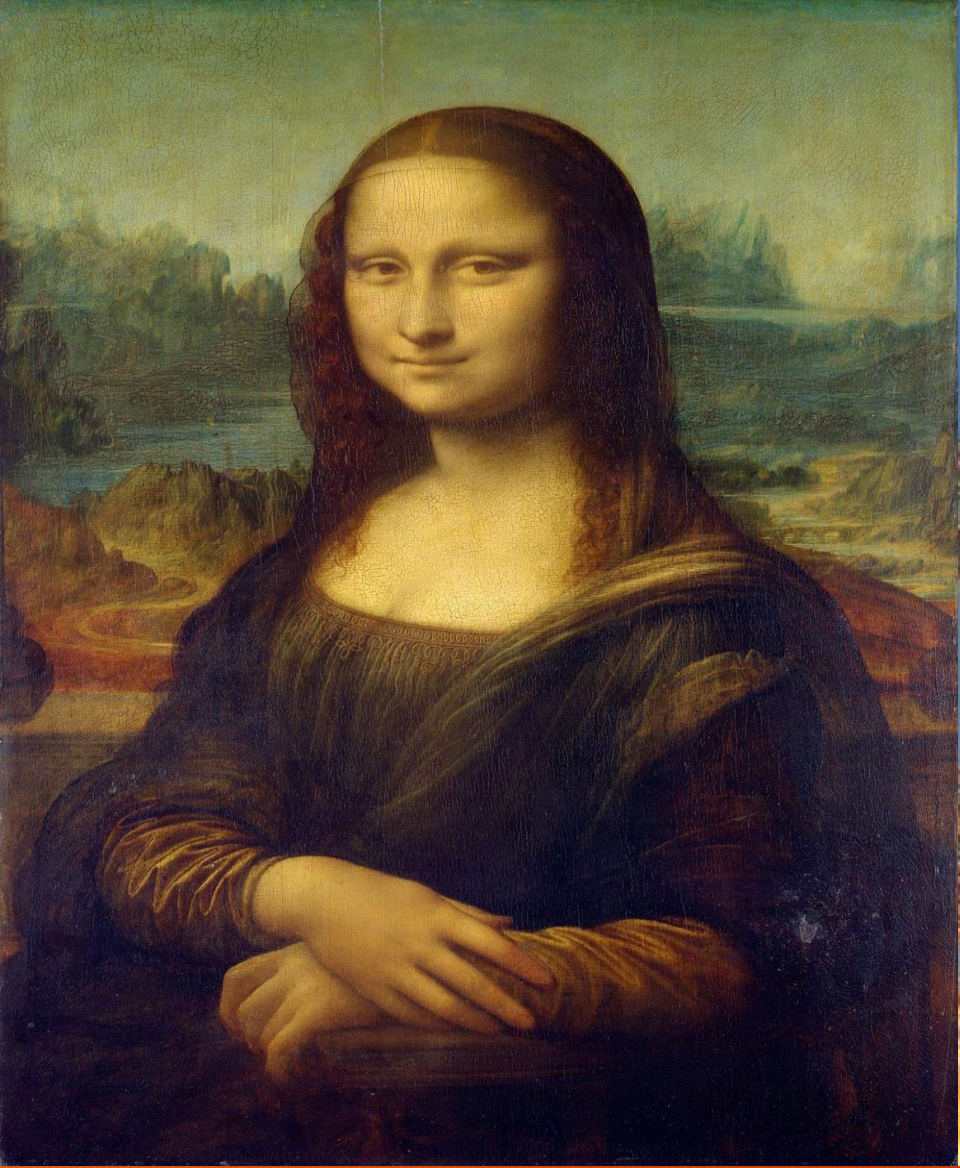
IV. KATMAN: İDEAL VARLIK K. (İnsan)

Tinsel varlıkların alanı

FELSEFE

En özgür varlık alanıdır.

Bütün insan başarılarını, uygarlık ürünlerini içine alır.

FARKLI AÇILARDAN GÖRMEK / (ALTERNATİF GÖRÜŞ GELİŞTİRME)

Her şapka belirli bir bakış açısını ifade eder

1. Beyaz Şapka (Nötr): Konuyu, tarafsız ve kanıtlanmış verilerle ortaya koyar.
2. Sarı Şapka (İyimser): Konuyu, olumlu yönleri ile değerlendirir.
3. Siyah Şapka (Negatif): Konuyu, olumsuz yönleri ile değerlendirir.
4. Kırmızı Şapka (Duygusal): Konuyu, hisleri ile değerlendirir.
5. Yeşil Şapka (Yaratıcı): Konuyu, farklı bakış açıları ile değerlendirir.
6. Mavi Şapka (Değerlendirme): Bütün görüşleri analiz ederek, sistemli ve tutarlı biçimde değerlendirir.

TÜRKİYEDE FELSEFEYE KATKIDA BULUNAN DÜŞÜNÜRLER

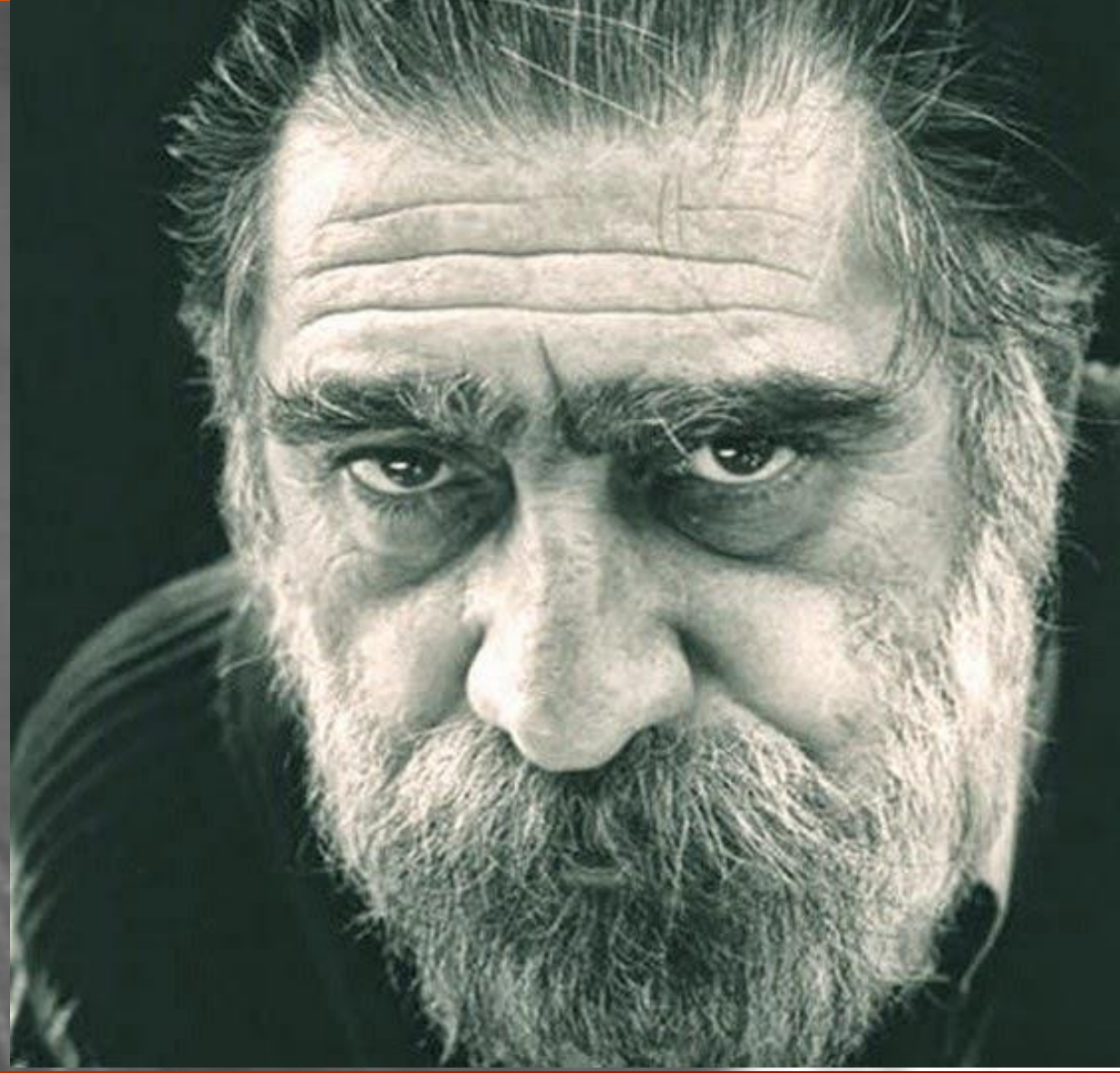
HASAN ALİ YÜCEL (1897 /1961)

Marmara Üniversitesi- Eğitim Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirmiştir.

İstanbul'da çeşitli okullarda felsefe öğretmenliği yapmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı görevini yürüttüğü dönemde tercüme bürosu kurdurmuştır.

Felsefe ve edebiyat alanlarında eviri yapmıştır.

RIZA TEVFİK BÖLÜKBAŞI (1869 /1949)

İstanbul Üni. Felsefe ve Estetik dersleri verdi.

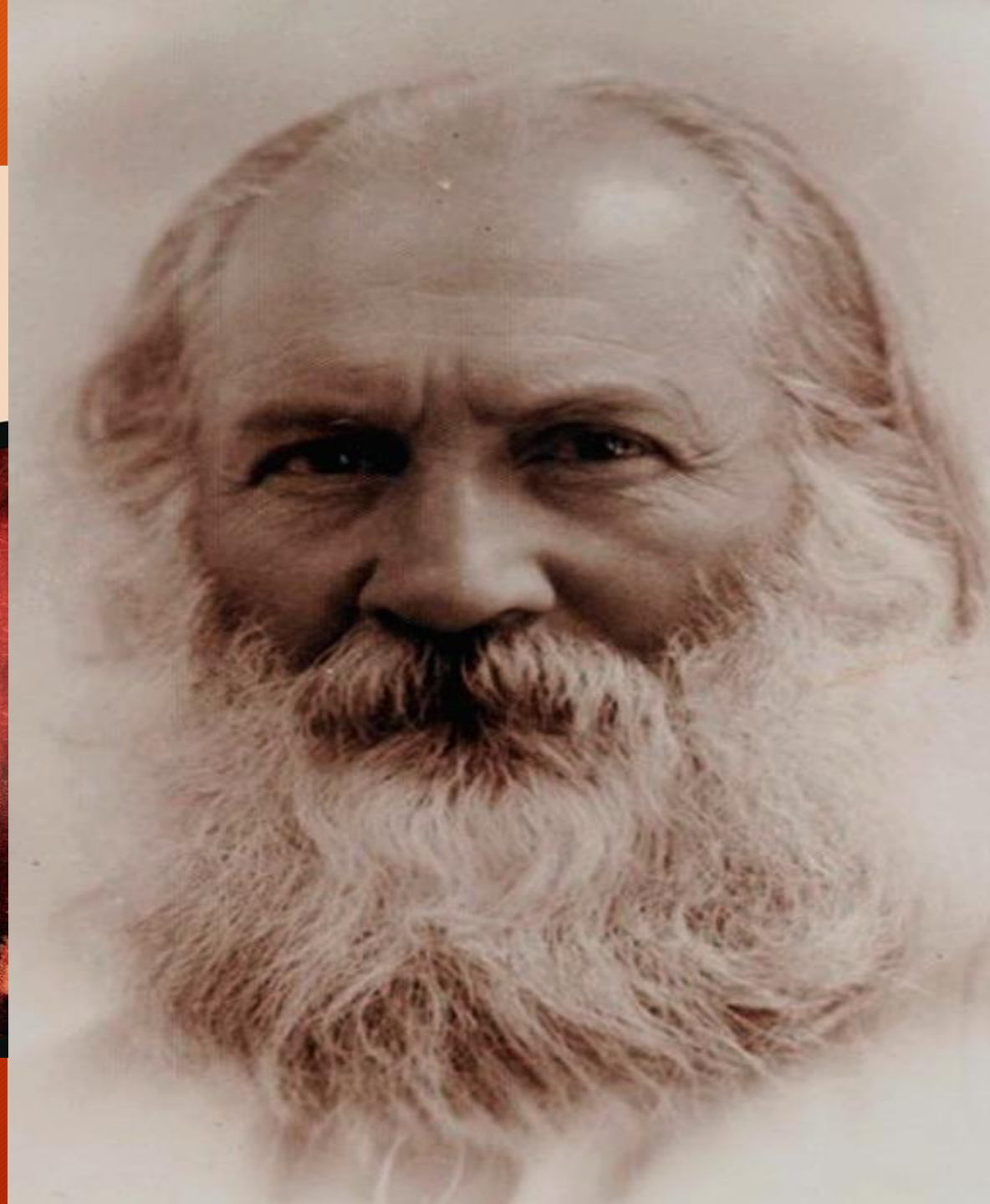
Rıza Tevfik Bölükbaşı

SANAT VE ESTETİK
YAZILARI

HAZIRLAYAN: ABDULLAH UÇMAN

İlk lise felsefe ders kitabını yazmıştır.

NUSRET HIZIR

[Felsefe Yazıları

[kırmızı]

İstanbul Üniversitesi / Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Hacettepe / ODTÜ'de Felsefe derslerine girmiştir.

- De Morgan kuralları

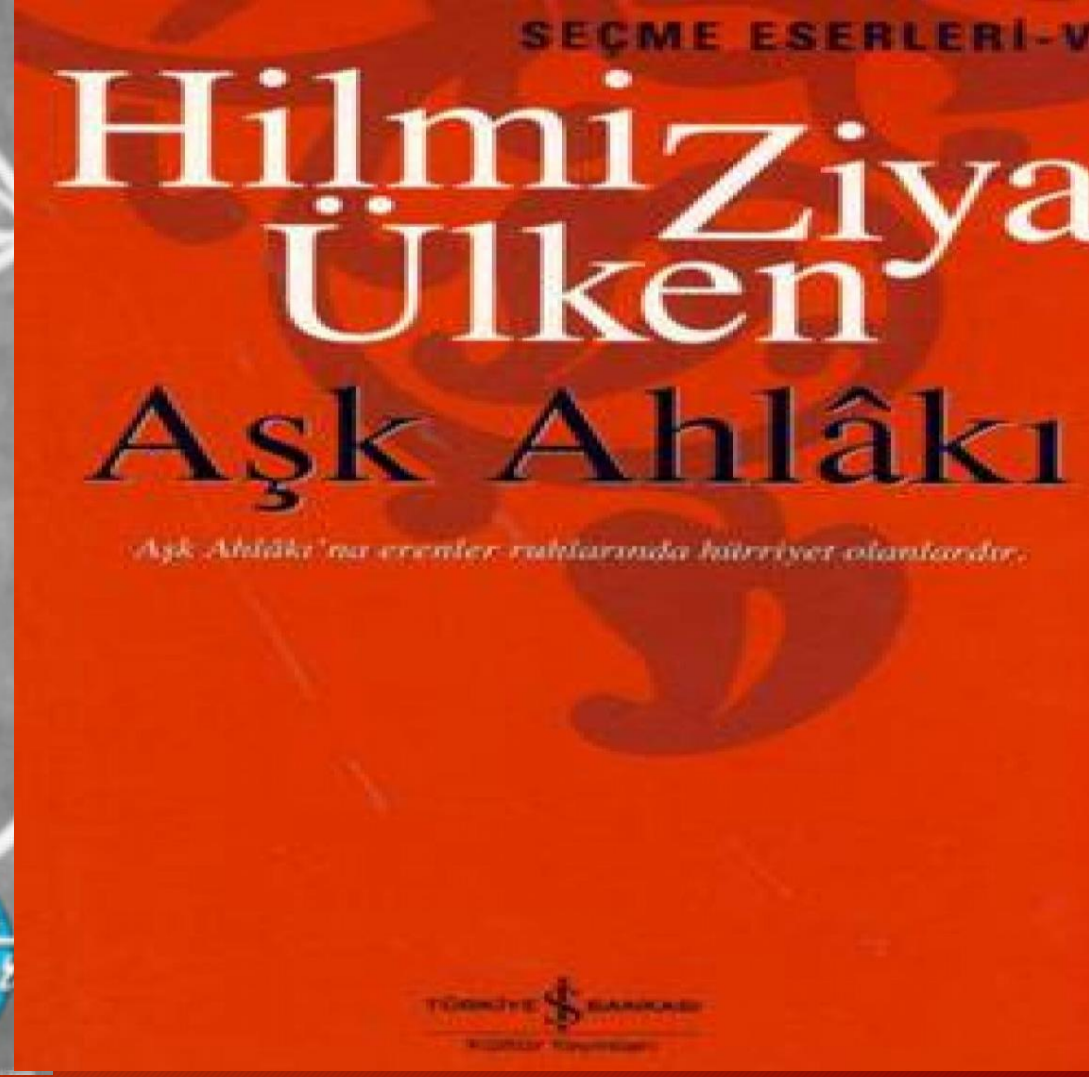
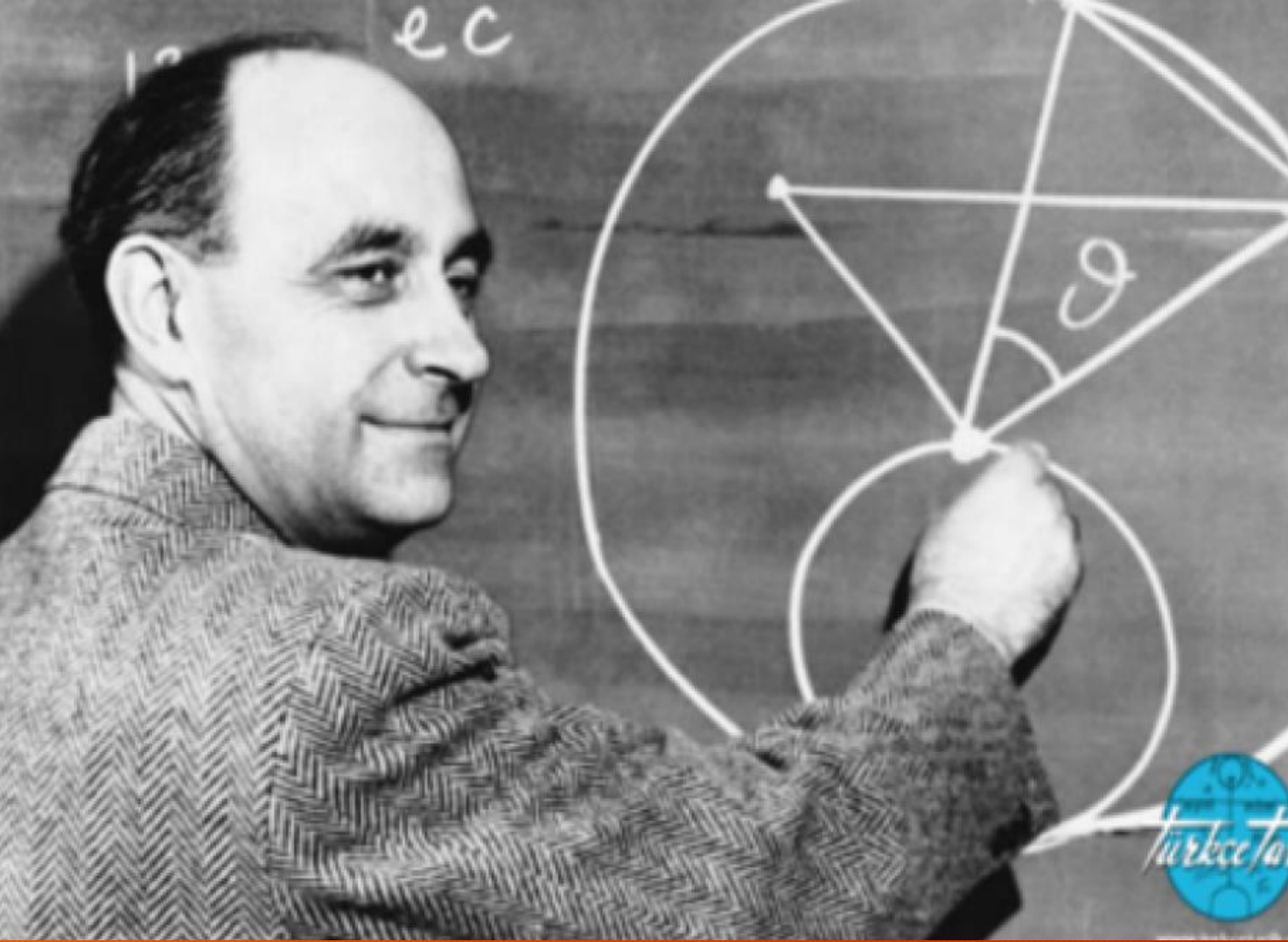
$$\neg (p \wedge q) \Leftrightarrow \neg p \vee \neg q$$

$$\neg (p \vee q) \Leftrightarrow \neg p \wedge \neg q$$

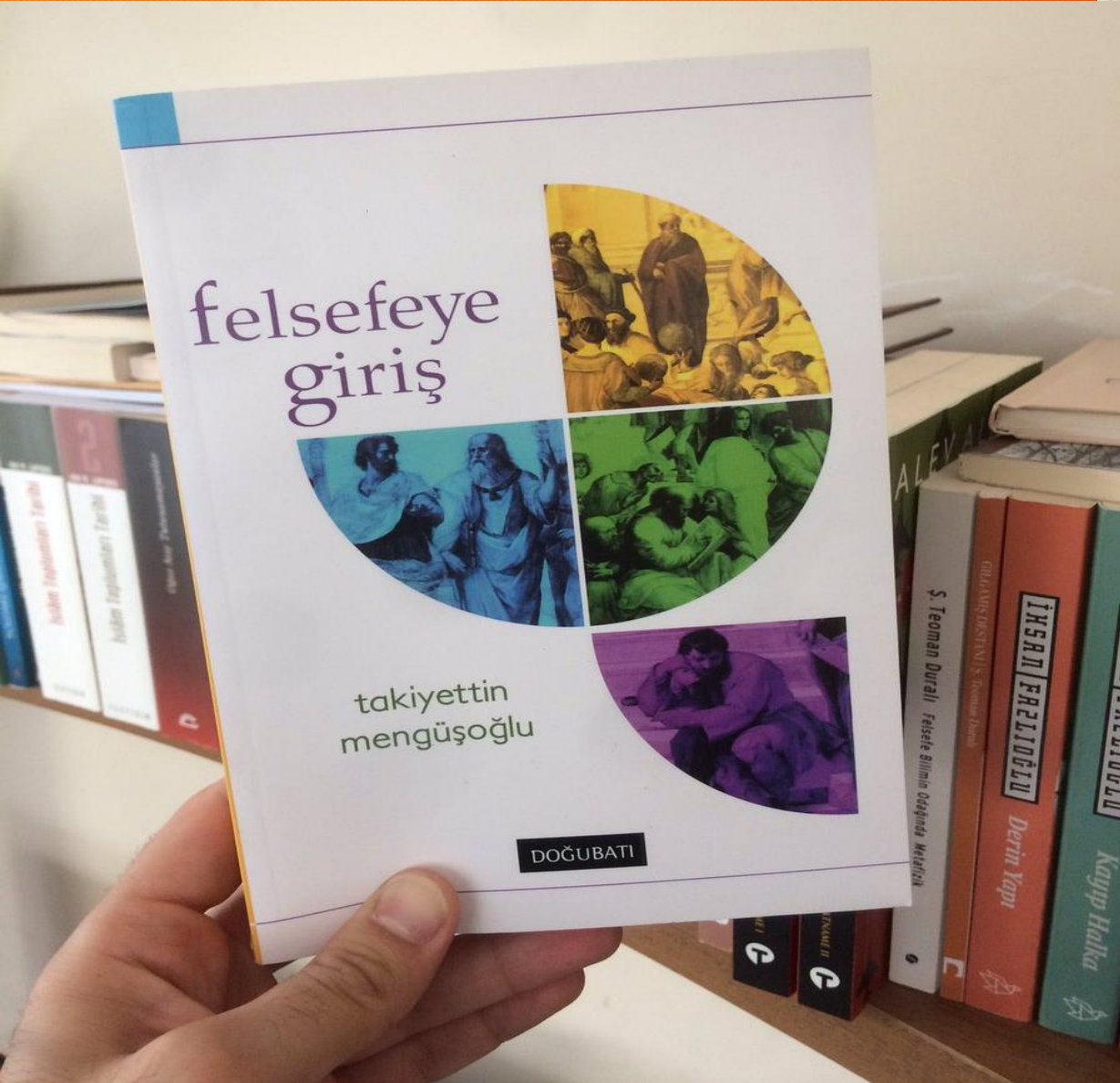
p	q	$\neg p$	$\neg q$	$p \wedge q$	$\neg (p \wedge q)$	$\neg p \vee \neg q$
0	0	1	1	0	1	1
0	1	1	0	0	1	1
1	0	0	1	0	1	1
1	1	0	0	1	0	0

HİLMİ ZİYA ÜLKEN(1901 / 1974)

Atatürk tarafından araştırma yapması için Almanya'ya gönderilmiştir.

Felsefe, sosyoloji, sanat profesörü ve son olarak da ordinaryüs profesör olmuştur.

Almanya'da Berlin Üniversitesinde felsefe, fizik ve kimya öğrenimi görmüştür.

MACİT GÖKBERK (1908 / 1993)

Almanya’da Berlin Üniversitesinde doktorasını yapmıştır.
İstanbul Üniversitesinde felsefe dersleri vermiştir.
Uzun yıllar Türk Dil Kurumunun da başkanlığını yapmıştır.

PROF. MACİT GÖKBERK

FELSEFE TARİHİ

Remzi Kitabevi

NURETTİN TOPÇU (1909 / 1975)

Sorbonne Üniversitesinde doktorasını verdi.
İstanbul Üniversitesinden doçentlik unvanı almıştır.

Nurettin Topçu

Ahlâk

AYDIN SAYILI(1913 / 1993)

Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Külliyatı - 3
Kopernik ve Anıtsal Yapıtı
Copernicus and His Monumental Work

Yüksek lisans ve doktora eğitimini Harvard Üniversitesinde tamamlamıştır.

A.Ü, Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi, Felsefe bölümünde bilim tarihi dersleri vermiştir.

MÜBAHAT TÜRKER KÜYEL

**Üç Tehâfüt Bakımından
Felsefe ve Din Münasebeti**
Prof. Dr. Mübahat TÜRKER KÜYEL

Ankara Üniversitesi Felsefe Bölümünde Felsefe Tarihi Kürsüsü Başkanlığı yapmıştır.

ULUĞ NUTKU

yeniçağ felsefesinde

A P R I O R I *p r o b l e m i*

ULUĞ NUTKU

Çukurova Üniversitesi Felsefe Grubu Eğitimi Bölümünü kurmuştur.

İONNA KUÇURADI (1936 /)

Dünya Felsefe Federasyonları başkanlığına seçilen ilk kadındır.

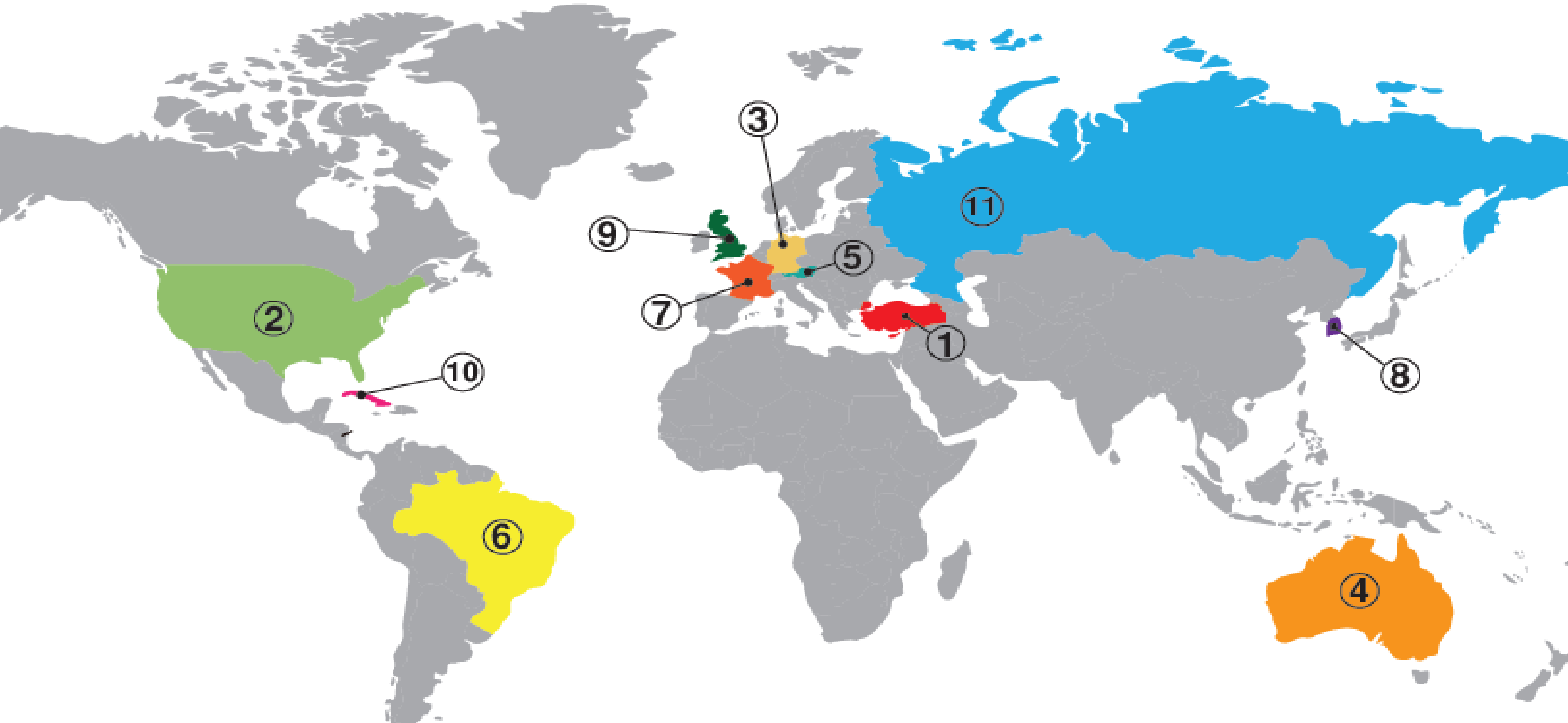
1969 da Hacettepe Üniversitesi Felsefe Bölümünü kurdu.

Özgürlük problemini etik açıdan ele almış ve varoluşçuluk ekseninde yanıtlamıştır.

► 20-21. YÜZYIL DÜNYA HARİTASI ÜZERİNDE FELSEFECİLERİN YAŞADIKLARI YERLER

2

Palantinga	(Plantinga)
J. Rawls	(Ravls)
Edmund Gettier	(Edmın Getiyır)
Judith Butler	(Judi Batlır)
R. Carnap	
T. Kuhn	
W. V. O. Quine	(Kuin)

(1932-)
(1921-2002)
(1927-)
(1956-)
(1891-1970)
(1922-1996)
(1908-2000)

ABD
ABD
ABD
ABD
ABD
ABD
ABD

3

K. Popper
Frege
M. Heidegger
N. Hartman
E. Husserl

(1902-1994)
(1848-1925)
(1889-1976)
(1882-1950)
(1859-1938)

Almanya
Almanya
Almanya
Almanya
Almanya

4

Feyerabend	(Feyirabent)
D. Chalmers	(Çalmırs)

(1924-1994)
(1966-)

Avusturalya
Avusturalya

5	K. Gödel	(Gödel)	(1906-1978)	Avusturya
6	Paulo Freire	(Paulo Freyri)	(1921- 1997)	Brezilya
7	H. Bergson J. P. Sartre Albert Camus J. Derrida	(Derida)	(1859-1941) (1905-1980) (1913-1960) (1930-2004)	Fransa Fransa Fransa Fransa
8	Jaegwon Kim	(Yugevin kem)	(1934-)	Güney Kore
9	Susan Haack A. N. Whitehead B. Russell G. E. Moore A. J. Ayer Wittgenstein	(Suzan Heyk)	(1945-) (1861-1947) (1872-1970) (1873-1958) (1910-1989) (1889-1951)	İngiltere İngiltere İngiltere İngiltere İngiltere İngiltere
10	E. Sosa	(Soza)	(1940-)	Küba
11	Ayn Rand	(Ayn Rant)	(1905-1982)	Rus